Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тэмнай 1921 оной ...абриин 21-һээ гарана | № 273 (13762) | 1974 оной ноябриин 21, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

БУРЯАД ҮНЭН» 75 — ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

ЭРТЭНҺЭЭ БЭЛДЭБЭЛ— ЭРХИМ АМЖАЛТА

...эдэ Сэлэнгын, Хори ...хэнгын аймагуудай ...үү хонишод хоорон- ...социалис мүрысөө- ...договор баталжа, ту- ...тэ табан жэлэй түгэс- ...эй жэлые хонин ажа- ...саашадань хүгжөөхэ ...болгохо тухайгаа ...публикынгаа хонишо- ...уряалаад, хэлэһэн ...ээ бодото хэрэг дээ- ...бэелүүлхын тула ...майн ажаллажа бай-

...агарайн аймагай XXI ...тсъездын нэрэмжэтэ колхозой бэрхэ хонишод Жамса Жамсаранович Бадмаев, Шугаин Цыренович Цыбандоржиев гэгшэд түрүүшүүлэй жэшээгээр бэе бэедээ ябалсажа, үбэлжэлгэдөө хэр бэлэдхэлтэй ороһон тухайгаа шалгалсахадаа, өөһэд хоорондоо мүрысэхэ гэжэ хэлсээд, договор баталба. 1975 ондо **Ж. Ж. Бадмаевай бүлэ зуун эхэ хонин бүриһөө 120 хурьга томо болгохо, эхэһээ таһалха үедэнь 23 килограммда хүргэхэ, хонин бүриһөө 3 килограмм 500 граммһаа бага бэшэ ноохо хайшалха зорилго урдаа табяа. Харин Ш. Ц. Цыбандоржиевай бүлэ зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 5 килограмм ноохо хайшалха, хурьгадые эхэһээнь таһалха үедэ тус бүриинь шэгнүүр 23 килограммтай болгохо** гэжэ шиидэбэ.

Тарбагатай тосхонһоо долоон модоной зайда Түмэр-Хорой гэжэ нютагта ажахын эрхим хонишодой нэгэн, 1974 оной аймагай чемпион Жамса Жамсаранович Бадмаевай эхэ хонидой отара үбэлжэдэг. Жамса Жамсаранович Цыржи-Мэдэг нүхэртэеэ арба гаран жэлэй туршада һубай мал харууһалха үедөө пилээд амжалта туйладаг, нэгэнтэ бэшэ социалис мүрысөөндэ түрүүлдэг байһан. Энэ ажалша бүхэриг бүлэ эхэ хонидые харууһалжа эхилһээр, 6-дахи жэлээ үгтажа байбашье, богонихон болзорто аймагай түрүү хонишодой тоодо батаар орожо шадаа. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ Бадмаевтан зуун эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 3 килограмм 720 грамм ноохо хайшалжа, Загарайн аймагай олон тоото хонишод сооһоо эрхимлэһэн байха.

Республикымнай хонишод түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ бүри габшагай бэрхээр ажаллажа, урдаа табиһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь дүүргэхын тула эрмэлзэнэ. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишод Ж. Ж. Бадмаев Ш. Ц. Цыбандоржиев хоёр һаяхан бэе бэедээ айлшалалсажа, үбэлжэлгэдөө хэр бэлэдхэлтэй ороһон тухайгаа хөөрэлдэхэдөө, хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидэбэ. Түмэр-Хоройн бэрхэ хонишон Жамса Жамсаранович Шугайн Цыреновичтэй уулзахадаа, нигэжэ хэлэбэ:

— Ши бидэ хоёр хонин ажалда хүдэлмэрилжэ эхилһээршье 6-дахи жэлнай. Бэе бэедээ ябалсажа, хэн нэгэнэйнгээ мэдээ, ойлгоогүй юумые нүхэд ёһоор хэлсэжэ, хамта ажаллаха болобобди. Энэмнай ехэ һайн гээшэ ааб даа. Абаһан социалис уялгаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула оролдохол болоолди даа гэжэ хэлэхэ байнаб.

Бадмаевтанай бүлэ хонидойнгоо эдихэ үбһэ тэжээл өөһэдынгөө хүсөөр бэлэдхэжэ абадаг заншалтай. Байгша ондо тэдэнэр хонидтоо 500 центнер һайхан үбһэ һурилжэ, хуһамагтаа обуулаhхай. Тэндэнь хүсэд хүрэхэ зелёнко, сагаан һоломон асарагдаа.

— Жамса, танайхи манда орходоо жэшээгүй һайнаар үбэлжэлгэеэ угтабат. Хонидой даб дээрэ эдихэ үбһэн, һоломон манда асарагданхай. Хойто жэлдэ шиниингээ жэшээгээр үбһэ бэлэдхэжэ абахын түлөө оролдохоб. Хэн юу асаржа буулганаб гэжэ хүлеэжэ байхада, нэгэдэхеэр, аяшьегүй, хоёрдохёор, өөрын бэлэдхэһэн тэжээл шанар һайнтайшье ха гэжэ үбһэнэйш хорёо соо ябахадаа бодооб. Фермэ шадарай участок эмхидхэхэ асуудал хүтэлбэрилэгшэдэйнгөө урда табия. Зэдэ, Сэлэнгын хонишод тэрэ участок дээрээ зелёнко тарижа, хонидоо урэжүүлхын урда тэрээн дээрээ адуулжа, таргалуулдаг заншалтай. Ажалдаа түрүү арга хэрэглэжэ шадаһанай ашаар тэдэнэр жэлһээ жэлдэ үндэр амжалтануудые туйлана. Ши бидэ хоёр түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, социалис уялгануудаа дүүргэхын тула эрмэлзэе, — гэжэ Дээдэ-Нарииай бэрхэ хонишон Шугаин Цыренович ахалагша хонишондо хандана.

Колхозой түрүү хонишод үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада ямар ажаллажа гараа гэжэ тобшохоноор хөөрэжэ үгэлтэй. Бадмаев Цыбандоржиев хоёр табан жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абаха даабаритай юм. Жамса Жамсаранович дүрбэн жэлэй түсэбһөө гадуур 445 хурьга, Шугаин Цыренович 320 хурьга түлжүүлээ. Бадмаев энэ хугасаада түсэбһөө гадуур 12 центнер ехэ нооһо хайшаланхай.

Эдэ нүхэднай түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалаа эмхидхэжэ, даабариһаа олон хурьга түлжүүлхэ, ехэ нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушааха зорилго урдаа табяад, бодото дээрэнь дүүргэхын тула оролдоно.

Д. ХУБИТУЕВ,
манай тусхай корр.
Загарайн аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишод Ш. Ц. Цыбандоржиев, Ж. Ж. Бадмаев гэгшэд хэлсээндэ гар табиһанай һүүлдэ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

6 ҺАРААР УРИДШАЛХАБДИ

Манай Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай продукци улам ехээр бүтээн гаргаха гэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоод, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна. Цехүүдэй, мастерска участогуудай, бригадануудай коллективүүдэй дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Заводоймнай хүдэлмэришэд һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, электровоз болон тепловозуудые эрхимээр заһабарилха гэжэ эрмэлзэнэ.

Минии хүдэлдэг электроцехэй коллектив һайн шанартай продукци гаргажа, ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Бидэнэр вагонуудта хэрэглэгдэдэг электродвигательнүүдые, холодильнигуудые, агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые заһабарилдаг гээшэбди. Энэ тон харюусалгатай ажал. Орёо нарин приборнуудые, электродвигательнүүдые эрхим шанартайгаар заһабарилхын тула дүршэл шадабари, үндэр мэргэжэл хэрэгтэйл болодог.

Би энэ цех соо хорёод шахуу жэл хүдэлжэ байнаб. Электрослесариин 6-дахи разрядтай хүм. Электро-гагнууршанай мэргэжэл шудалаа һэм. Сүлөө сагтаа техническэ литература ехээр уншанаб. Коммунис ажалай болон экономическа һуралсалнуудта ябалсажа, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлнэб. Электродвигательнүүдые эрхим шанартайгаар заһабарилхын тула һурахал хэрэгтэй бологдоно бшуу.

Хэдэхэн жэлэй саана намда электрослесарьнүүдэй бригадые даалгаһан юм. Бригададамнай хорин хүн тоологдоно. Эдэнэртэ хэжэ шадахаар юумыень даалгажа үгэхэ хэрэгтэй. Залуу хүдэлмэришэдтөө зүбшэл заабари үгэжэ, хэһэн ажалыень наринаар шалгадаг хүм. Тэрэгүйгөөр электродвигательнүүдые муу шанартайгаар заһабарилжа, голодоһо гаргажа болохоор юм.

Манай бригадын коллектив соо бэрхэ слесарьнүүд яһала олон. Виктор Егорович Щербаков, Александр Михайлович Воронов гэгшэд даажа абаһан ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээжэ, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Эдэнэр өөрын тамгатайгаар продукци гаргадаг болоһоор үнинэй. Өөрын тамгатайгаар продукци гаргаха гээшэ тон ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэришэд хэһэн продукцияа техническэ хиналтын таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэ тушаажа, нилээд ехэ сагаа һалгаадаг. Продукциин шанарай муу һаань, тэрэнээ шэнээр хэхэ болохо. Өөрын тамгатайгаар продукци гаргадаг хүдэлмэришэд ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандана.

Мүнөө бэрхын бэрхэ хүдэлмэришэд өөрын тамгатайгаар продукци гаргана. Манай бригадын зургаан хүдэлмэришэд бүтээн гаргаһан продукцияа хиналтын таһагта тушаангүйгөөр, сэхэ хабсаралгын участогта эльгээдэг болонхой. Бидэнэр өөрын тамгатайгаар продукци гаргадаг хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулха гэһэн шухала зорилго урдаа табинабди.

Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг хүдэлмэришэд манай бригадын коллектив соо олон юм. Залуу хүдэлмэришэднай үдэшын һургуулида һурана. Виктор Мезенин, Володя Каланчин гэгшэд Зүүн-Сибириин технологическа институтта, Александр Абрамец Железнодорожно техникумдэ үдэшэндөө һурана. Бэшэ залуушуул хүдэлмэришэн-залуушуулай 6-дахи дунда һургуулида ябана. Сэхыень хэлэхэдэ, манай бригадын хүдэлмэришэд бултадаа шахуу һурана. Энэнь ехэл һайшаалтай гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, эрдэм һургуулитай хүдэлмэришэд ехэ юумэ ойлгоно. Ямар харюусалгатай ажал хэжэ байдагаа бүхы сэдьхэлээрээ мэдэрнэ. Энээн дээрэһээ бүхы шадабари мэргэжэлээ ажалдаа зорюулжа, үдэрһөө үдэр бүри улам эршэтэйгээр хүдэлнэ.

Бригадымнай коллектив соо муу шанартайгаар продукци хэдэг, ажалай журам эбдэдэг хүн үгы байха юм. Булта хүдэлмэришэднай ниитын ажалда ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, Н. Е. Чистяков профсоюзай группые толгойлно. Харин Владимир Зинов комсомолой группые хүтэлбэрилнэ. Дүй дүршэлтэй слесарь Григорий Семенович Кириллин продукциин шанарые шалгаха ниитын инспекторэй тушаал даажа абанхай. Эдэнэр энэ ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана.

Манай хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэн һурана. Ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бэшэ хүдэлмэришэдые үшөө һайнаар хүдэлхыень уряална. Бригадымнай слесарьнүүд һарадаа 90 вагондо хүрэхөөр электродвигательнүүдые, агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые заһабарилдаг һэн. Һара соо мүнөө 100 вагондо хүрэхөөр продукци гаргадаг болообди. Бидэнэр һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, вагонуудые түргэнөөр заһабарилха хэрэгтэ хубитаяа оруулнабди. Бригадымнай коллектив һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Бидэнэр дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнабди. Продукци гаргаха юһэдэхи табан жэлэйнгээ дүрбэн жэлэй даабари октябриин 30-да дүүргээ һэмди. Энэ амжалтыемнай СССР-эй зам харилсаанай министерство үндэрөөр сэгнэжэ, бригадымнай коллективтэ Хүндэлэлэй диплом мүнгэн шантайгаар барюулһан юм.

Бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Саашадаа бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, үшөөл һайн үрэ дүн туйлахын тула оролдожол байналди даа. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, шэнэ онол арга, оньһон техникэ нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдонобди. Манай дунда бэлигтэй уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод бии юм. Бригадымнай бэрхэ слесарьнүүд В. Е. Щербаков, А. М. Воронов гэгшэд заһабарилагдаһан электродвигательнүүдые туршажа үзэхэ стенд зохёоһон юм. Урдань электродвигательнүүдые туршажа үзэнгүйгөөр вагонуудта тодходог һэмди. Мүнөө иимэ ябадал усадхагдаа. Һайнаар заһабарилагдаһан электродвигательнүүд удаан саг соо ашаглагдадаг болоо. Түмэр замшадһаа манай нэрэ дээрэ гомдол орохоёо болинхой.

Һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргахын тула манай бригадын хүдэлмэришэд яһала оролдоно. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ шаданашье. Бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл зургаан һара соо дүүргэхээр шиидэнхэйбди. Энэшье зорилгоёо бэелүүлхэ байхабди

Н. ЧЕРНОВ,
Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй электроцехэй бригадир.

...ДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР 40 ...дэр үлэбэ

...РХЭ ЖЭЛЭЙ ...ГАСЫН ТҮЛӨӨ

...жэл сагай уларилай хэ...таарамжагүй байбашье, ...аймагай «Мир» колхо...таряашад, механизатор...ороохо тарянанай муу бэ...ургаса хуряагаа. Колхозой ...лан дээрэһээ 54 мян...центнер шэниисэ абтаа гэ...ү, али гектар бүриһөө ...центнер ургаса хуряаг...байна. Тэрэнэй ашаар ...колхоз гүрэндэ ороохо ху...түсэбтэ даабарияа ...дахин үлүүлэн дүүргэбэ. ...эхэ 1975 ондо баян урга...абахын тула энэ ажахыда ...хүдэлмэри ябуулагдажа ...1-дэхи классай 7500 ...пер, 2-дохи классай 6100 ...үрэһэ хүрэнгэ сэбэр...складуудта хадага...нхай. Мүн тарялан ...3000 тонно наг шэбхэ ...гаа. Нёдондонойхиһоо ...ехэ намарай паар хаха...

...тарялангай үрэжэл ...руулха габшагай хоёр ...туршада колхозой ме...торнууд эрхимээр хү...Бульдозерист Цымба ...ев наг шэбхэ машина, ...рнуудта нэгэшье һаад...ажа ябуулна. Тракто...нууд Яков Сампилов, Ту...Убугунов, Дмитрий Цыре...гэгшэд тарялан, сабша...үтэгжүүлгэ зөөжэ, үдэ...даабари ходо үлүүлэн ...нэ.

...хозой сабшалан дээрэ ...ехэ ажал хэгдэнэ. ...жэлдэ ногооной баян ...абахын тула сабшалан ...500 тонно наг шэбхэ ...даа. Уһалууриин систе...ханаабууд сэбэрлэгдэнэ, ...тар газарта тошон ха...даа.

Д. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

ХАМСЫ ШАМАН...

Хорин Дээдэ-Тайлсын совхозой гүүртэнүүдэй һаалишадай, тугалшадай болон мал адуулагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үнгэрһэн арба һарын дүнгүүд согсологдобо. Эндэ даажа абаад харууһалжа байһан 192 үнеэнэй тус бүриһөө дунда зэргээр 2001 килограмм һү һааһан Санномыскын һаалиин гүүртын коллектив эрхим амжалта туйлаһандаа онсо шалгарба. Дурсагдагша гүүртын һаалишад үнгэрһэн арбан һарын туршада гансашье хараалһан түсэбөө үлүүлээ бэшэ. Мүн жэлэйнгээ уялга сүм дүүргээ.

Энэ илалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, тус фермын һаалишад, мал адуулагшад, тугалшад болон тэжээлэй цехтэ хүдэлэгшэд үнеэдэйнгээ ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула жэл бүри горитой оролдолго гаргадаг юм. Тиихэдээ намартаа эртүүр малдаа нэмэлтэ тэжээл эдюулжэ, һү һаалияа зунайхиһаа доошолуулхагүйн түлөө тэмсэнэ. Харин үнинэй, дүй дүршэлтэй түрүү һаалишадынь залуушуулдаа шэнэ онол арга заажа үгэдэг, шадабари мэргэжэлдээ һургадаг байха юм. Тэдэнэй нэгэн — үнгэрһэн жэлэй аймагай чемпион Клавдия Ивановна Авдеева залуу һаалишадта малаа яажа харууһалха, эдеэлүүлхыень, мүн һаахыень таһалгаряагүй заабарилжа, дүй дүршэлдөө шадаха зэргээрээ һургана. Энэ нүхэр арбан һарын туршада дэлгэрһэн мүрысөөндэ баһал эрхимлэжэ гараа. Жэлэй эхинһээ хойшо даажа абаһан 25 үнеэнһээ 24 тугал түлжүүлжэ, жэлэйнгээ социалис уялгын ёһоор үнеэн бүриһөө 2400 килограмм һү һааха аад, үнгэрһэн энэ хугасаа соо 2604 килограмм һү абаһан байна. Клавдия Авдеева эрхим амжалта туйлахадаа, нэн түрүүлэн ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор харууһална, эдеэлүүлнэ гээшэ. Мүн тугаллаһан үнеэдээ саг болзортонь үрэжүүлжэ, заабол һубайруулхагүйе оролдоно ха юм.

Энэ совхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һааха «хилэ» дабаһан һаалишад яһала олошоронхой. Мүнөө түрүүшүүлэйнь тоо бүри нэмэнхэй. Жэшээлбэл, мүрысөөнэй энэ дүнгөөр Санномыскын фермын коллективһээ гадна, эрхим һаалишад Т. Новикова, Ф. Капорская, В. Гончарова, Л. Скворцова, Г. Кумысбаева, Г. Иванкина, М. Хайрутдинова, Д. Яковлева гэгшэд арба һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2031—2255 килограмм һү һаажа онсо шалгарбад. Тиихэдэ совхоз дотор 11 һаалишан һү һааха жэлэйнгээ түсэб хоёр һараар уридшалан бэелүүлээд, жэлэй дүүрэтэр бүри ехэ һү абахын түлөө шармайн тэмсэжэ байнхай.

Гүүртэнүүдэй һаалишадай иимэ амжалтатайгаар ажаллаһанай ашаар Дээдэ-Тайлсын совхоз гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэб энэ һарын эхеэр 107 процент дүүргээ. Тиигэжэ 9600 центнер һү худалдаха даабаряа 10325 центнертэ хүргөө. Тиигэжэ тус совхоз гүрэндэ һү тушаалгаяа нёдондоной энэ үеынхиһөө 19 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

Мал адуулагшадай, тугалшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ III отделениин үхэршэн И. Халбаев эрхимлэбэ. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо харууһалжа байһан бүлэг үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые 166 центнерээр нэмээгээ. Мүн малшад И. Михайлов, А. Абрамов, Н. Яковлев, хоёрдохи отделениин В. Афанасьев, П. Пагаев, нэгэдэхи отделениин В. Борисов энэ хугасаа соо үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые 106—153 центнерээр дээшэлүүлбэ.

Д. ДОРЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

БУРЯАДАЙ барилгын управлениин заһабарилгын механическа мастерской бага сагын ба капитальна заһабари хэдэг юм. Мастерскойн хүдэлмэришэдэй коллектив һара бүриингөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй октябрь һарын даабарие 110 процентээр дүүргэһэн байна.

Эндэ габшагай ажалай жолоо бариһан түрүүшүүл олон. Зургаадахи разрядай слесарьнүүд Михаил Алимасов, Александр Вологин, 6-дахи разрядай электрогагнууршан Николай Федотов болон бусад тэрэ тоодо ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрогагнууршан Николай Федотов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УЛААН ТУГАА АЛДАНАГҮЙ

Сэлэнгын модоной баазын коллектив оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ ехэ анхарая табина. Хүдэлмэриин сагые һайнаар хэрэглэжэ, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно. Энэ коллектив байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр бүхэсоюзна мүрысөөндэ эрхимлэжэ, СССР-эй модоной, модо болбосоруулгын министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа бэлэй.

Баазын хүдэлмэришэд, гурбадахи квартал соо бүри һайнаар хүдэлжэ, модо хюрөөдэхэ даабаряа холо үлүүлэн дүүргэһэн юм. Тиин дээрэ дурсагдаһан дамжуулгын Улаан туг үлөөгдөө бэлэй. Баазын коллектив байгша оной арбан һара соо продукци гаргаха даабаряа 13 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

Сэлэнгын модоной баазын коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид декабриин 1-дэ дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр үшөө 1 миллион түхэригэй продукци гаргаха гэжэ шиидэбэд.

Н. ТЮРНЕВ.

АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛНЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай хүдөө нютагуудта тон ехэ барилга хэгдэнэ. Һаалишадай, хонишодой, механизаторнуудай байдал һуудал улам һайжарна. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилгашад түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэжэ, хүдөөгэй ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангахын түлөө эрмэлзэнэ. Энэ хүсэлөө бэелүүлнэшье. Байгша оной арбан һара соо 8,784 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 9,201 мянган түхэригтэ хүргэһэн байна. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 600 хониной нэгэ кошара, хоёр байратай 3 гэр ашаглалгада үгтөө.

Тус нэгэдэлэй Сэлэнгын, Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннонуудай коллективүүд һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэд. Сэлэнгын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын коллектив жэлэй эхинһээ дамжуулгын Улаан туг алдангүй абажа ябана. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй коллектив дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

П. БУТУХАНОВА,
«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй түсэблэлгын таһагые даагша.

ШЭНЭ ТАСС-ҺОНИН

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ НҮХЭР В. ЯРУЗЕЛЬСКИТЭЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал В. Ярузельскитэй ноябриин 19-дэ Кремль соо уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр А. А. Гречко, ПНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд З. Новак хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Советскэ Союзай ба Польшын хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооё саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар һанамжаяа хэлсэһэн байна.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Сириин Араб Республикада ошохо болоһон тухай

Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генеральна секретарь, САР-ай президент нүхэр Х. Асадай уряалаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев хани ёһоной албанай хэрэгээр 1975 оной январь һарын хоёрдохи хахадта Сириин Араб Республикада ошохонь

(ТАСС).

СОВЕТ-ИРАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД үргэлжэлүүлэгдээ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын ба Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлевиин хоорондо хөөрэлдөөнүүд ноябриин 19-дэ Кремль соо үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Политическэ, экономическа, научно-техническэ, соёлой ба бусад талаар совет-иранай харилсаанай асуудалнуудые, хоёр талада ашатуһатай харилсаа холбооё саашадань хүгжөөхэ харгы замуудые хоёр тала зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын асуудалнуудаар һанамжаяа хэлсэбэ.

(ТАСС).

БАМ

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой коллектив оронойнгоо олохон область, хизаарнуудһаа захил абажа байдаг. Эндэ гаргагдаһан продукци Украинын, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй барилгашадта эльгээгдэнэ. Тус заводой коллектив Байгал-Амарай түмэр зам баригшадай захилаар продукци гаргажа эхилэнхэй.

Зүүн-Сибириин түмэр замай Шимановская станцида түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые хэхэ завод, шанаржуулгын фабрика баригдажа байна. Энэ завод, фабрикануудай цехүүд соо Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хэрэгтэй продукци бүтээн гаргагдаха юм. Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив байгша ондо энэ завод, фабрикануудай барилгада хэрэгтэй 370 тонно продукци бүтээн гаргаха даабаритай. Нижнеудинск хотодо баригдажа байгаа заводой барилгада 230 тонно түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха юм.

Буряад ороной хойто аймагуудта түрүүшын барилга эхилһэн 11-дэхи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэдэй захилаар ехэ продукци гаргагдана. Шэнгэн түлишэ хадагалха цистернэнүүдые тус колоннын барилгашадта бүтээжэ үгөө. Эдэнэр жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ продукци БАМ-ай барилгашадта эльгээхээр шиидэнхэйнүүд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БАМ-ай захилаар продукци бүтээгшэд (зүүн гарһаа) техническэ хиналтын таһагай мастер А. Иванов, электро-гагнууршад А. Овчинников, А. Чижов, бригадир В. Бетехтин гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

Н. ЕФИМОВЭЙ фототекст.

УОЯН ТЭЭШЭ

«Урагшаа, гансал урагшаа, гал дүлэнэй соробхиһон газар тээшэ дабшая» гэжэ совет ороной суута уран зохёолшо Николай Островский уряалһан юм. Энэ дүлэтэ үгэнүүд хүн бүхэнние шэнэ баатаршалгануудта тээшэ дуудажа байдаг шуу. Бидэнэр холын Тааза нютаг хүрэжэ ерээд байхадаа, нэгэтэ бэшэ энээн тухай хөөрэлдөө һэмди. Хүн зоной байдаг газарһаа холо хүдэлхэ гээшэ гайтайшаг эаб даа. Таазаһаа Уоян хүрэтэр татагдаха автомобильна харгын модо отолжо, сэбэрлэхэ ажал бидэнэртэ — 1-дэхи участогай хүдэлмэришэдтэ даалгагдаһан байгаа. Энэ ажалаа июниин нэгэнһээ эхилээ һэмди. Мүнөө 153 километр газарта модо отолоод байнабди. Уоян хүрэхын тула жэлэй дүүрэтэр үшөөл ехэ ажал хэхэ байнабди.

Бидэнэр тон хүшэр замаа гаталаабди. Һоно батаганаан соо, ааяма халуун наранай элшэ доро хүдэлхэ ушар гараа. Баргажанай хаданууудай үйтан хабшалнууд соогуур модо отолжо, эгээл түрүүшын харгы гаргаабди. «Уралстроймеханизация» трестын хүдэлмэришэд бидэнэй хойноһоо дабшан, харгые ашаанай машинанууд ябахаар болгоно.

Манай 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр дундаа мүрысөөн хүдэлнэ. Бидэнэй дунда Донбассай нүүрһэшэд, Москва, Харьков хотонуудай метро барилсаһан хүдэлмэришэд олон. Эдэнэр ямаршье бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа шададаг, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой зон.

Жэшээлхэдэ, Донбассай бэрхэ проходчигууд Виктор Иванов, Виктор Черноморов гэгшэд модо отолхо мэргэжэл шудалаад, мүнөө халаан бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ. Виктор Черноморов трактористын үнэмшэлгэтэй байха юм. Заримдаа тракторта һуужа, отолгдоһон модо таллуулдаг. Тэрэ халаанайнгаа даабари хододоо 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэнэй дундаһаа шалгарһан лэ байдаг.

Залуу тракторист Владимир Доржиевич Дымбрылов оньһон техникэ һайн мэдэдэг. Тиимэһээл Т-100 түхэлэй трактораа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Иимэ дүй дүршэлтэй ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд манай 1-дэхи участогта олон юм. Тэдэнэй оролдолго шадабариин ашаар лэ ехэ ажал хэгдэжэ, һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Би өөрөө проходчигой мэргэжэлтэй хүм. Афганистанда, мүн Фрунзе—Ош гэһэн автомобильна харгынуудые барилсаа бэлэйб. Һүүлэй сагта Харьков хотодо метро барилсажа байһанаа, мүнөө Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хабаадалсажа эхилэнхэйб. Хоридохи зуун жэлэй асари ехэ барилгада хабаадалсажа байһандаа бидэнэр ехэл омогорхонобди. Үдэр бүри улам оролдонобди. Ямаршье бэрхэшээлнүүдэй дайралдаа һаань, эршэтэйгээр хүдэлхэ гэжэ хамтын хүсөөр диилэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди.

Манай 1-дэхи участогай хүдэлмэришэд Хойто-Муяын хаданууд хүрэтэр автомобильна харгы гаргажа, 15 километр ута тоннель татаха ажалаа түргэн саг соо эхилхэ гэһэн гол зорилго урдаа табина. Тиимэһээл халуун наранһаа, хүйтэн жабарһаа тунхарингүй урагшаал дабшажа ябана бшуу. Урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхэбди гэжэ нүхэдэйнгөө үмэнэһөө хэлэхэ байнаб.

В. ЗУБКОВ,
11-дэхи тоннельнэ отрядай 1-дэхи участогай хүдэлмэришэн.

БАМ-ай захилда—ногоон харгы

ОЛООРОО ОРОЛДОНО

ГУРБАДАХИ УУЛЗАЛГА

ОЧЕРК

ЗАРИМ хүнүүдтэй оло дахин уулзаашье һаа, тэрээнтэй мүртэйгөөр хөөрэлдэжэ шадангүй үнгэрхэш. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэнэй ондо ондоо абари зантай: заримаинь хитүү, нүгөөдүүлынь хөөрүү, гурбадахинь даншье даруу байхаяа ядадаггүй. Тиимэһээ нэгэн, нёёр дахин уулзаад, хүн тухай һайн мэдэхэ болошобоб гэхэш аргагүй.

Хэжэнгын совхозой хонишон Шагдаржап Рабжаевич Бальжинимаевтай гурба дахин уулзаһан хүм. Зүгөөр энэ ажалша бэрхэ хүн тухай бага бэшэхэн юумэ мэдэхэ болоо һэм.

1.

ТЭРЭЭНТЭЙ танилсаһаар тэгшэ жэл болобоб. Эхэ хонидой отарые даажа абаад, гэр бүлэтэеэ суг зөөжэ ерэһэн шэнэ байрадань тэрээнтэй танилсаа һэм. Яралгүй, үгэ дуугүй хүн гэжэ адаглааб. Үшөө нюур, хүзүүниинь наранда дүрэжэ харлашанхай, гарынь тоһон болошонхой. Тэрэ нэгэ хүбүүнтэй суг трактор заһабарилжа байгаа һэн.

— Зай, танилсаба гүт? — гэһээр отделениие эрхилэгшэ Ц-Д. Д. Дубшанов манда дүтэлбэ. Би тэдэнһээ нэгэ бага холодон, тэдэнэй хойноһоо адаглажа эхилээ һэм. Үнинэй һайн танил байһан тэдэ хоёр юун тухайб даа хүхюутэйгээр хөөрэлдэнэ. «Мянган центнер гү? Абтаха гэжэ һананаб». Хэжэнгын совхозой эхэ хонидой отарын шэнэ хонишон, коммунист Шагдаржап Рабжаевич Бальжинимаев ингэжэ хэлээ һэн.

Һөөргөө бусахадаа, хонишодой отарануудаар тэрэ үдэр намтай суг ябаһан хүнүүд, тэрээн тухай һайнаар дурдаа бэлэй. Отделениие эрхилэгшэ Цырен-Даши Дондокович Дубшанов илангаяа сэдьхэлээ хананграар хэдэн дахин ингэжэ дабтаа һэн:

— Яагаашье һаа, Шагдаржап муу юумэндэ оруулхагүй. Тэрэ өөрыгөө үшөө харуулхал байха, харааарайгты даа.

Совхозой мэдээжэ хонишон Шоён Найданович Намжиловай тэрэ үдэр ингэжэ хэлэһыень дуулаа һэм:

— Оо, энэ Шагдаржабтнай ехэ ажалша хүн лэ!

Тиихэдэ Ш. Р. Бальжинимаевтай саг зуура уулзажа, мууса танилсаһандаа ехэ халаглаа һэм. Тэрээн тухай олон юумэ мэдэхэгүй байгааб. Гансал энэ ехэ һонирхолтой хүн гэжэ ойлгожо абаа бэлэйб. Юундэб гэхэдэ, отделениин эзэн «тэрэ муу юумэндэ оруулхагүй», «үнинэй хонишон», «ажалша хүн» — гэжэ манние найдуулаа ха юм.

...Бальжинимаевай ажабайдалынь хүнгэн бэшэ байгаа. Тэрэнэй даажа абаһан отарын байрын оршодог Хөөлэнтии нуур гэжэ газар хүрэтэр харгы замынь ута ба хотирхойшье байгаа һэн. Эдир наһанһаа эхилжэ хүдэлжэ захалаа. Хэдэн жэл соо юрын хонишоноор хүдэлөө. Механизатор мэргэжэлтэй болоо. Тэгшэ 12 жэл соо паар хахалаа. Таряа хурнагаа. Гэр бүлэтэй, үхибүүдтэй болоо. Муу бэшэ салин олодог, олон нүхэдтэйшье болоо һэн. Һайндэрнүүдые, үхибүүдэйнгээ түрэһэн үдэрнүүдые тэмдэглэдэг байгаа. Архи ууха шалтагууд олдоод орхихо. Тэрээндэ һамаараа һаа, архиин «арбан гүрбан жолоотой» гарта орошохоодоошье болохош.

2.

ШАГДАРЖАП Рабжаевич нэгэ хирэ харгыгаа алдажа эхилһэн байгаа гэжэ хоёр лэ үгөөр юрэ тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Теэд бодото аха нүхэд, совхозой хүтэлбэрилэгшэд хажуудань байжа, тэрэнэй харгыень алдахуулаагүй һэн. Эгээл шухалань гэхэдэ, Бальжинимаев өөрөө харгыгаа алдаагүй. Өөрынгөө алдуунуудые мэдэржэ, дутуу дундаяа, эндүүгээ усадхаха гээшэ хүнэй ажабайдалда эгээл шухала юм. Харин алдар соло, амжалта, хүнэй хүндэ һүүлдэнь ерэхэл. Эдэ бүгэдэнь ерээшье.

Бодото аха нүхэд, һайн сэдьхэлтэй хүтэлбэрилэгшэд хажуудань байгаа гэжэ хэлээ һэм. Шоён Найданович Намжилов тэдэнэй тоодо ороно. Тэрэ Шагдаржабай заабарилагша болоо. 4 жэл соо Намжиловтай суг хүдэлһэн хугасаа Шагдаржап Рабжаевичта бодото һургуули боложо үгөө бэлэй. Үнинэй хонишон Намжиловай дүй дүршэлые даган, тэрэ өөрөө эхэ хонидой отара даажа абаха хүсэлэнтэй һэн.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ иимэ арга боломжо нёдондо олгоо гэжэ дээрэ тэмдэглээ һэмди. Шагдаржап Рабжаевич Ш. Н. Намжиловай жэшээгээр эгээл түрүүн тэжээл бэлдэжэ эхилээ. Совхоз тэрэниие техникээр хангаа. Харин тэрэ 10 хургандаал мэтээр машинануудые һайн мэдэхэ. Косилкатай тракторые тэрэнэй жолоодохыень хараха да гоёл. Тэрэ бүхы анхаралаа гансал хүшэлмэридөө хандуулна. Ехэ хүсэн мэдэрэгдэнэ, абьяастайгаар хүдэлнэ.

Үгышье һаа ондоо юумэл. Хэрэггүй газарта яаранагүй, отараяа тойроод гүйнэгүй. Отарань энэ тэрэ участогта хэды саг соо бэлшэхэб, тэндэһээ хайшаа ошохоб гэжэ тэрэ һайн мэдэхэ болонхой.

Шэнэ газартаа үбэлжэхэ, түрүүшынгээ үбэлжэлгые хүсэд хүрэхэ тэжээлтэйгээр угтаа. 1000 центнерһээ дээшэ һайн шанартай үбһэн бэлдэгдээ һэн. Энэшье жэлдэ урда жэлэйхиһээ бага бэшэ үбһэ бэлдээ.

Хонишоной тухашаралгатай үдэрнүүд эхилээ бэлэй. Намар, үбэл, хабар, зун. Хэлэхэдэ хүнгэн, харин хэхэнь хүнгэн бэшэл даа. Өөрынгөө хани нүхэр Маргарита Минуевнатай суг бэлшээридэ. Хонидойнгоо байра соо, хайшалалгын пунктда хүндэ хүшэр хэды үдэрнүүдые, унтаха нойргүй хэды һүнинүүдые үнгэргөө гээшэб! Жэлэй түгэсхэхы дүнгүүдые согсолходоо, тэдэнэр хоюулан ехэ баярлаа бэлэй. 548 толгой эхэ хонинһөө — 548 хурьган абтаа, нэгэ хонинһоо 3,2 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Амжалта түйлаһандаа Шоён Найданович Намжилов ехэ баярлаа. Хээр морёороо түйлгэжэ ерээд, эгээл түрүүлэн тэрэниие амаршалаа һэн. Үмсынгөө «Жигули» автомашинаар ерэхэшье байгаа һ... даа. Теэд мориндоо дах... хай ха юм. Харин Шагд... Рабжаевич? Һаяхан ... «Москвич» автомаш... болоо. Тэрэ ингэжэ хэл...

— Мүнөө дээрээ тэр... рээ ябахаб, һайн ма... Харин һүүлдэнь «Жигул... абажа болохоб.

Манай үе сагай хон... иимэл даа. Манай үбгэ... гэнэр энээн тухай ху... байгаа гээшэ гү? Мүн... рэй хонишон — механи... ба жолоошон, зоотехни... ветеринар. Коммунист ... даржап Рабжаевич Ба... маев тэдэнэй нэгэниинь...

Тэрэ гэнтэ амжалта ... лаагүй. Тус амжалтадаа ... замаар ерээ. Энэ харгыга... зээдэшье алдахагүйл. Ү... һэн жэлэйхидэл мэтэ ... найдамтайгаар, һайнаар ... дэлжэ, үндэр дүнгүүдые ... лахал. Коммунист байһа... ладаа имагтал алдар ... түлөө хүдэлхэгүй байһо... лабтай.

* * *

Гурбадахияа уулза... Шагдаржап Рабжаевич ер... лөөгүй ябаба.

— Үбэлжэлгэ эхилжэ ... на даа. Ингээд лэ үн... хоножо, хурьгадай «... хые» хүлеэхэ сагнай ер... — гэжэ хэлээд, «Мо... автомашинадаа һуугаад, ... һо бурьюулан гүйлгэжэ ... шаба...

Л. ГОМБОЕ...

Хэжэнгэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө!

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЭ ХҮСЭН ИИМЭЛ ДАА

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ шулуун нүүрһэ нээмэл аргаар малтан абадаг Бага-Холбоолжоной разрез техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, бага гаргашатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ үүсхэл аймаг соогоо гаргаа бэлэй. Шулуун нүүрһэ малтаха жэлэй түсэбые декабриин 5-да дүүргэжэ, түсэбөө 50 мянган тонноор үлүүлхэ, ажалай бүтээсые нёдондонойхиһоо 2,5 процентээр дээшэлүүлхэ, Ехэ-Холбоолжоной уурхай барилгада һомологдоһон мүнгые сүм хэреглэхэ гэһэн үндэр уялга абаһан байгаа.

Теэд тэрэ хэлэһэнээ хэр зэргэ бэелүүлжэ байнаб? Нүүрһэ малтагшадай али бүхы хэрэгынь урагшатай, бүтэсэтэй, ябана гэжэ тэмдэглэмээр. 1974 оной нэгэдэхи, хоёрдохи кварталнуудай дүнгөөр Бага-Холбоолжоной разрезэй коллектив мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн.

— Кварталһаа квартал бүхэндэ нүүрһэшэдтнай хайшан гээд иимэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажалланаб?

Иимэ асуудалтайгаар тус разрезэй ахамад геолог, партийна организацийн секретарь нүхэр П. Б. Дугаровта хандабабди.

— Нэгэ үгөөр харюусахань бэрхэтэй,— гээд, Пурбо Будаевич хэлэнэ. — Хэрбээ тобшохоноор харюусаха болоо һаа, иимэ байнал даа. Һүүлэй жэлнүүдтэ бүхы дээрэ хүдэлмэришэдэймнай шадабари һурагтүй ургаа. Нүүрһэ малталга хадаа ехэ орео хүдэлмэри. Мэргэжэл шадабари, дүршэл, түргэн бодол, болбосорол, харюусалга гэхэшэлэн хэрэгтэй. Ажалай урагшатай ябаха хэрэгтэ манай партийна организаци, коммунистнууд ехэ нүлөө үзүүлнэ. Бүхы коммунистнуудай 90 процентнь үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ ажаллана.

Разрезэй партийна эхин организацийн ажал ябуулгатай танилсаад байхада, тэрэнэй хэжэ байһан хэрэг, үүргэ, хүтэлбэрилхы нүлөөнь эли тодо болоно. Партийна эхин организаци, партийна бүлэгүүд (эдэнь хамта 4 юм) коллективэй хүдэлмэришэн бүхэнэй хүсэл оролдолгые, абьяас шадабариие үйлэдбэриингөө гол хэрэгтэ элсүүлжэ шадана.

Социалис мүрысөөнэй үйлэдбэридэ һайнаар нүлөөлхын тула тэрэнэй ябаса тухай ходо мэдээсэхэ, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажалай эршые улам шангадхаха хэрэгтэ партийна организаци анхаралаа онсо хандуулна.

Хүсэтэ техникые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха талаар техническэ-эмхидхэлэй хэмжээ ябуулгануудые шадамараар бэелүүлнэ. Үйлэдбэриин доторой арга боломжонуудые элирүүлхын, хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эдэбхи дээшэлүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Энэ жэлэй эхин багта социалис уялгануудые абаха үедэ мүрысөөнэй гурим бригада, участок бүхэндэ үргэнөөр зүбшэгдөө. Хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд доторойнгоо арга боломжонуудые элирхэйлһэн дурадхалнуудые юрүүлһэн байха юм. Нэгэ жэшээ дурдая. Василий Фёдосеевэй даадаг экскаваторай экипаж ехэ уялга абаа һэн. Гэбэшье тэдэнэй ажалай бүтээсэ транспортын хүдэлмэриһөө дулдыдаха байгаа. Тиимэһээ шорой зөөгшэдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлмэреэ эмхидхэхэ оролдолго гаргаа һэн. Ингэжэ ажалай эрхим бүтээсэ түйлажа шадаа.

Бага-Холбоолжоной уурхайн коллективэй дунда мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэгдэнхэй. Бригада болон цехүүдэй хоорондохи мүрысөөнэй ябасын дүн һара бүхэндэ согсологдодог юм. Удаань партбюрогой, комсомолой комитедэй, профсоюзай шахтком болон захиргаанай нэгэдэмэл заседани дээрэ тэрэнь зүбшэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэри абтадаг. Удаань мүрысөөнэй дүн бригада, цех, участок бүхэндэ соносхогдодог байха юм. Мүрысөөндэ илагшад али болохоор урмашуулагдадаг.

Бага-Холбоолжоной нүүрһэшэдэй дунда эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөнэй тэдэнэй ажал хэрэгтэ ямар зэргын аша туһа хүргэжэ байдагые иимэ баримтаар харуулая. Юһэн һарын түсэбһөө гадуур тэдэнэр 66 мянган тонно нүүрһэ малтаа. Бригада, цех болон участогуудай олон коллективүүд ажалай эрхим амжалта түйлана. Анатолий Яковлевич Годяцкин хүтэлбэрилдэг 1-дэхи участок шулуун нүүрһэ малтаха жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 1-дэ дүүргөө. «ЭШ-10/70» гэжэ алхалдаг экскаваторай түрүү экипаж нүүрһэн дээрэхи газарые малтажа, шоройень хажуу тээшэнь хаяжа, шулуун нүүрһэнэй хэбтээшые сэлин бэлдэнэ. Коммунист П. Н. Бакшеев хүтэлбэрилэгшэтэй тус экипаж эрхим коллективүүдэй тоодо оролсодог.

Мүн транспортна цехэй хүдэлмэрилэгшэд баһал һайнаар хүдэлнэ. Хэдэн арбаад мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур шэрээ. Сентябрь һарын хүдэлмэриин дүн гаргахада, тус коллектив түрүү һуури эзэлһэн юм. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа үсөөн бэшэ. Теэд онсолон тэмдэглэмээр юумэн гэхэдэ, разрезэй бүхы коллективүүд, хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа сүм дүүргэхын түлөө эршэ шангатайгаар ажаллана.

— Социалис мүрысөөнэй үшөө нэгэ шухала эрилтэнь хадаа үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэг болоно. Энээн тушаа разрезэй партбюро яһала оролдолго гаргана. Экскаваторай бригаданууды хүтэлбэрилдэг суута горнигууд, коммунистнууд П. В. Балалаешников, П. И. Коновалов гэгшэд коммунис ажалай һургуулида һурагшадтай хэшээл үнгэргэхэдөө, өөһэдынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэдэг, илангаяа залуу экскаваторщигуудые һургаха гэжэ ехэ оролдодог байна. Манай коллектив Шэтын областиин Хара-Нуурай нүүрһэшэдтэй мүрысэдэг. Тиихэ зуураа, бэе бэедээ ябалсадаг, мүрысөөнэйнгөө хэр ябажа байһые шалгадаг, дүй дүршэлөө халан абалсаха гэжэ оролдодог, — гэжэ нүхэр Дугаров хөөрөө һэн.

Мүнөө Бага-Холбоолжоной разрезэй коллективэй арбан һарын ажалай дүн согсологдоо. Түсэбһөө гадуур 73 миллион тонно нүүрһэ малтаад байна. Амжалтаараа урмашаашье һаа, үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлхэ, түйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха, тодорхойлхы жэлые ажалай бүри ехэ түйлалтаар үдэшэхэ гүн эрмэлзэлтэй байһандань баясамаар.

Ц. БАЛДАНОВ,
«Улаан Сэлэнгэ газетын хүдэлмэрилэгшэ».

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИ ДҮҮРГЭГШЭД

Хэдэхэн жэлэй саана Улаан-Үдын гортопой коллектив гээгдэнги коллективүүдэй тоодо оролсодог һэн. Ажалшадай захиһан түлеэн саг болзор соогоо газаань буулгагдадаггүй һэн. Асарагдахадаашье, тон муу, нойтон түлеэн асарагдаха. Ажалшад захиһан түлеэгээ хэдэн һараар хүлеэдэг бэлэй. Энэ гээгдэлһээ гарахын тула шухала хэмжээ ябуулга хэхээр саг тулажа ерээ һэн. Гортопой директорээр залуу инженер Михаил Александрович Нихланов томилогдоо бэлэй. Тэрэ урдань гортопой коллектив соо инженерээр хүдэлжэ, хүдэлмэришэдөө, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдээ һайн мэдэхэ болоһон байгаа.

Михаил Нихланов түрүүшын лэ үдэрһөө модо отолхо, вагонуудһаа модо буулгаха, машинануудта түлеэ ашаха хүдэлмэри оньһожоруулха гэһэн зорилго хүдэлмэришэдэйнгөө урда табиһан юм. 10 тонно ашаа үргэхэ ПИТ-I түхэлэй кран, модо элдэб хэмжүүрээр тайраха түхеэрэлгэнүүд эндэ бии болобо. Ажалшадай захилаар түлеэ зөөхэ 6 трактор, 5 автомашина абтаа бэлэй. Вагонуудһаа модон түргэнөөр буулгагдажа, саг болзор соогоо үйлэдбэрилэгдэдэг болоо һэн. Вагонуудай миин байха саг нилээд хороогдоһон юм.

Хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн дэлгэрөө. Мүрысөөнэй дүн һара бүри согсологдожо, эрхимлэгшэдтэ 15—20 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдадаг байха юм. Гортопой хүдэлмэришэд оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула хаба шадалаа яһала гаргана. Ленинэй ордено Пётр Алексеевич Волчковой даадаг бага комплексно бригадын коллектив һайн үрэ дүн түйлажа, бэшэнэйнгээ дундаһаа онсо шалгарна. Эдэнэр халаан соогоо 200—210 кубометр модо вагонуудһаа буулгажа, үйлэдбэрилнэ. Энэ бригадын коллектив байгша оной эхинһээ дамжуулгын Улаан вымпел алдангүй абажа ябана.

Пётр Волчков эдир наһанһаа Улаан-Үдын гортопто ажаллана. Тэрэнэй эсэгэ Алексей Волчков мүн лэ бүхы наһаараа гортопто ажаллаһан юм. Пётр Волчков модо үйлэдбэрилхэ ажал һайн мэдэдэг. Тэрэ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Хүдэлмэришэдтөө эрхим түрүү ажалай жэшээ харуулжа байдаг. Бригадирайнгаа хойно орожо, нюураа шоройдуулхагүй гэжэ бригадын хүдэлмэришэд яһала оролдоно бшуу. Жэшээнь, бригадын гэшүүн Михаил Мартемьянов хэдэн мэргэжэлтэй хүн юм. Модо отолхо, оньһон техникэ заһабарилха слесариин, электро-гагнуури хэхэ мэргэжэлнүүдые һайн мэдэдэг. Ямар нэгэ түхеэрэлгын эбдэрээ һаань, Михаил Николаевич сагдары заһабарилаад орхидог.

Ашаа үргэдэг кранай жолоошон Василий Кауровай нэрые дурдангүй гарахын аргагүй. Василий Павлович олон жэл соо тус ажахыда ажаллажа, дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэн. Вагонуудһаа түргэнөөр модо буулгажа, тэдэнэй миин байха сагые нилээд хорооно. Иимэ ажалша түрүү хүдэлмэришэд үдэрһөө үдэртэ улам эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, ажалшадта хэрэгтэй түлеэ ехээр үйлэдбэрилдэг болонхой. Жолоошон Борис Сандаков халаан соогоо 5—6 рейс хэжэ, саг болзор соонь ажалшадай газаа түлеэ буулгаха хэрэгтэ хубитаяа яһала оруулна.

Улаан-Үдын гортопой хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ яһала оролдодог юм байна. Энэ хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлнэшье.

— Манай коллектив соо 175 хүн хүдэлхэ ёһотой юм. Мүнөө эндэ 125 хүн ажаллана. Ажалаа оньһожоруулһанай, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаһанайнгаа ашаар лэ хүдэлмэришэдэйнгөө тооё үсөөрүүлжэ, урданайхиһаа үшөөл ехэ ажал хэнэбди,— гэжэ Улаан-Үдын гортопой директор М. А. Нихланов хөөрэнэ. Нээрээшье гортопой хүдэлмэришэдэй ажал яһала оньһожоруулагданхай. Инженер Михаил Нихланов модо түлеэн болгон отолхо, хахалха бүтээсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэ зохёожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм. Энэ түхеэрэлгэ хэрэглэһэнэйнгээ ашаар лэ тус ажахын коллектив модо түргэнөөр отолжо, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг эрхим түрүү хүдэлмэришэд Улаан-Үдын гортопой коллектив соо олон болонхой.

Нэгэдэхи складые даагша Нина Судомойкина хүдэлмэришэдтөө зүб заабари үгэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэнь ехэ туһа хүргэдэг. Ажалшадай захиһан түлеэ саг болзор соонь газаань буулгаха гэжэ оролдодог.

Тэрэнэй даадаг 1-дэхи складай коллектив соо ажалай журам эбдэдэг, халаанай даабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд гэжэ үгы болонхой.

— Хабартаа ехэ хүндэ болодог. Юуб гэхэдэ, ехэнхи ажалшад март, апрель һаранууд соо түлеэндэ захил хэнэ. Байгша оной ганса март һара соо аяар 20 мянган кубометр түлеэ захиһан юм. Бидэнэр һарадаа 7—8 мянган кубометр модо үйлэдбэрилжэ, ажалшадтаа эльгээхэ арга боломжотой ха юмбибди, — гэжэ М. А. Нихланов мэдүүлнэ.

Гортопой хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ гээгдэлһээ гаража, мүнөө түрүү коллективүүдэй тоодо оролсонхой. Байгша оной гурбан квартал соо Буряадай АССР-эй түлишын управлениин коллективүүд сооһоо шалгаржа, хоёрдохи мүнгэн шан абаһан байна. КПСС-эй Железнодорожно райкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Эдэнэр түйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха гэһэн зорилго урдаа табина.

Эдэнэр ажалшадтаа 254,5 мянган түхэригэй түлеэ худалдаха юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари ноябриин 1-дэ амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ эхилэнхэй.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: кран жолоодогшо Л. А. Нагаев; 1-дэхи складые даагша Н. Т. Судомойкина; тракторист В. П. Кауров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺАЙНААР ХАНГАХЫЕ ОРОЛДОНОБДИ

СОЁЛШОД — ХҮДӨӨГЭЙ ЖАЛШАДТА

Манай аймаг дотор соёл ...турын гуламтануудаа олон. Тосхон, һуурин ...ндэ клуб, библиотекэ ... Кино харуулдаг 36 ...эрэлгэ, 31 библиотекэ ... Хүдөөгэй соёлой 13 ...шангууд, профсоюзна ба ...хозой 19 клуб тоологдо... Тиихэдэ үхибүүдэй хүг... ...ой 2 һургуули бии, ...ай театр хүдэлмэрилнэ. ... 150 гаран соёлой хү...дэлмэрилэгшэд хүдэлнэ.

...үүлэй жэлнүүдтэ клу...ай хүдэлмэри яһала ...харуулагдаа. Һүүлэй 3 ...ой туршада соёлой 4 шэ...байшан нээгдээ. Авто...буул, үхибүүдэй библио...нүүд олоор эмхидхэг... Мүн клубуудай түхеэ...рэнүүд, хүгжэмэй инст...рументнүүд олоор абтаа. ...не үедэ соёлой байшан ...д клубуудта янза бү... 6 оркестр, 41 баян, ...магнитофон. 7 радиоло... Мүн клубуудай шэнэ ...шангууд баригдажа байһ... Жэшээлхэдэ, Оёор, ...эрэ, Енхор нютагуудта ...дэ-Торинин соёлой ордо... байшан бүри һаяын саг... ашаглалгада үгтэхээ ...а. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ...ай аймаг дотор соёлой ...дэлмэри һайнаар ябуулха арга боломжонууд бии гээшэ.

Эдэ боломжонууд хэр зэргэ хэрэглэгдэнэ гээшэб? Аймагай соёлой ордон жэл соо 120-һоо үсөөн бэшэ элдэб үдэшэнүүдые, лекцинүүдые, аман журнал болон бусад олон зоной хабаадалгатай хэрэгүүдые эмхидхэхэ ёһотой. Хүдөөгэй соёлой байшангууд 70—90 иимэ үдэшэ үнгэргэхэ ёһотой.

Хүдөөгэй клубуудта олон зоной хабаадалгатай үдэшэнүүд городойхидо орходоо олоор үнгэргэгдэхөөр хараалагдадаг. Юуб гэбэл, городто кино болон театрнууд, музей болон стадионууд олон бии. Тиимэһээ ажалшадай сүлөө сагаа түһатайгаар үнгэргэхэ арга боломжо ехэ. Харин хүдөөдэ ори ганса клуб ха юм. Тиимэһээ энэ клубай үүргэ айхабтар ехэ.

Манайда ажалаа зохисотой һайнаар эмхидхэһэн клубууд олон. Наринай, Зэлтэрын, Дээдэ-Торинин, Доодо-Торинин соёлой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай магтаал һайшаалда хүрэмөөр ажалладаг. Эдэ соёлой гуламтануудай директорнүүд Осокина, Сухарева, Цыбенова; Ахмадуллин гэгшэд һургуули, библиотекэ, сельскэ Совет, комсомолой эмхитэй нягта холбоотойгоор ажалланад. Наринай хүдөөгэй соёлой байшанда саг үргэлжэ уран һайханай бүлгэм хүдэлмэрилнэ. Эндэ кукольна театр эмхидхэгдэнхэй, мүн залуушуулай оролдолгоор инструментальна ансамбль байгуулагданхай. Эндэхи уран һайханай бүлгэмэйхидэй концерт гансал соёлой байшангай сценэ дээрэ бэшэ, мүн фермэ гүүртэнүүд дээрэ, полевой стан, культбаза дээрэ харахат. Баһа хүршэ тосхон ерээд концерт табижа байха. Наринай сельскэ Совет энэ соёлой байшангай, библиотекын хүдэлмэрие саг үргэлжэ хинан шалгажа, тэдэнэй хүдэлмэриин түсэбые зүбшэн хэлсэжэ, баталжа байдаг гээшэ.

Гэбэшье тон эрхим һайнаар хүдэлмэрилжэ байһан клубууд манайда үшөөл үсөөн. Доодо-Бургалтайн соёлой байшан яһала зохидоор шэмэглэгдэнхэй. Гэбэшье эндэ соёлой хүдэлмэри үшөөл муугаар ябуулагдана. Аймагай түб Петропавловкадахи соёлой ордон алишье талаараа гүйсэд һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ тусхай мэргэжэлтэдшье бии. Зүгөөр ажалшад, залуушуул соёлой ордондо ехэ үсөөн ерэдэг. Инзагатада яһала һайн клуб бии. Гэбэшье үнгэрэгшэ жэлдэ үбэлэй хэдэн һарын туршада эндэ ямаршье хүдэлмэри хэгдээгүй. Юуб гэбэл, байшан дотор айхабтар хүйтэн байгаа.

Тиихэдэ зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд клубай хүдэлмэреэр огто һонирходоггүй байна. Энэ хэрэгые аймгүйсэдкомой соёлой таһаг, сельскэ Совет хоёр эрхилхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр һанана ха.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уран һайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэри яһала һайжараа. Гэбэшье соёлой байшангууд тус бүлгэмүүдэй хүдэлмэри эмхидхээд лэ байха бэшэ ха юм. Һонирхолтой үдэшэнүүд, аман журналнууд, олон тоото кружогуудые эмхидхэлгэ хадаа соёлой байшангай хүдэлмэриин ехэ хуби ха юм.

Кружогууд тухай хэлэхэдэ, иимэ байна. Манай хүдөөгэй клубуудта 1—2 кружок эмхидхэгдэнхэй. Харин РСФСР дотор дунда зэргээр хүдөөгэй клубуудта 4, соёлой байшанда 6 кружок ажаллана.

Соёлой гуламтануудай хүдэлмэриин муугаар табигдаһанай гол шалтагаануудай нэгэн гэбэл мэргэжэлтэдээр хангалга болоно. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд нэгэ газарта удаан хүдэлнэгүй. Байра байдалһаа эхилээд, олон ондоо шалтагаанаар ажалһаа гаранад. Үнгэрэгшэ жэлдэ Доодо-Бургалтайн соёлой байшанда 4 директор, уран һайханай 3 хүтэлбэрилэгшэд һэлгээ. Мүн Енхор, Алцаг, Инзагата, Дээдэ-Үшөөтэй нютагуудта соёлой хүдэлмэрилэгшэд олоор һэлгэнэ. Аймаг дотор ажаллажа байгаа 56 хүдэлмэрилэгшэдэй 8 хүниинь тусхай мэргэжэлтэй, оройдоол 2-ынь дээдэ һургуулитай байха юм. Клубта ажаллажа байгшадые соёлой хүдэлмэридэ олон жэлдэ хүдэлжэ байһан талаһаань абажа харабал, оройдоол 7 хүн 3 жэлһээ дээшэ, 5 хүн 5 жэлһээ дээшэ, 44 хүн түрүүшынгээ жэл хүдэлмэрилжэ байна. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд энэ талаар яһала һайн. Тэдэнэй хахадынь тусхай мэргэжэлтэй зон.

Манай аймагай соёлой гуламтанууд техническэ түхеэрэлгэнүүдээр яһала һайнаар хангагданхай гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, ажалай габьяа харуулжа ябаа хүдэлмэришэдые, малшадые, таряашадые соёлой талаар тон һайнаар хангаха гэжэ эрмэлзэнэбди.

В. ГАРМАЕВА,
Зэдын аймгүйсэдкомой соёлой таһагай инспектор.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

УРАН ГАРТА

НЮТАГ БҮХЭНДЭ түмэр түдэгэдэ абаашатай, һүбэлгэн ухаатай, уран гартай хүнүүд дайралдадаг гээшэ. Тэдэнэр илангаяа хүдөөгэй механизаторнуудай, механигуудай дундал ябадаг агша. Иимэ шадамар бэрхэ хүниие зон хүндэлдэг ааб даа.

Һаяхан нэгэ иимэ хүнтэй Баргажанай крахмалай заводто уулзашооб. Хартаабха болбосоруулдаг цех соо ороходомнай, «ПЧ-25» маркын агрегадай хажууда хара малгай үмдэһэн, саб гэмэ комбинезонтой, резинэ сабхитай хүн томо түлхюурээр шурэб мушхажа һууба. Эрьелдээд харахадаа, урин харасатай, табяад наһанай хүн хэбэртэй.

«Нэгэл шалтагаанаар энэнь эбдэрээ ха. Теэд түргэн хүдэлгэхэ гэжэ оролдоо байна» гэжэ бодоод, хажуудань ошобошьегүйб. Зүгөөр хажуу талаһаань анхаралтайгаар харанаб. Гар, хүлэйнь хүдэлсэ аргагүй ульгам даа.

«Бүхы ажалнай энэ хүнэй хүсөөр ябадаг гэхэдэ, алдуу болохогүй юм. Өөрынгөө тушаалһаа үлүүсэ ажал хэдэг. Элдэб һанагдаагүй юумэ өөрөө хэхэ. Урагшаа һанаатай» гээд заводой директор Иван Александрович Вылковэй хэлэһэн үгэнүүдые һанабаб.

Заводой механик Николай Евстрофьевич Перфильевэй ажахы ехэ байна. Тэрэнэй харууһан доро бүхы машина болон механизмууд. Нэн түрүүн энэ агрегат. Үшөө крахмал хатаадаг конвейернэ машина. Тиихэдэ кисель, пряник, варени гаргадаг цехүүд соо арба гаран ехэшье, багашье электромашина ба механизмууд. Олонхинь хуушарһан. Запасной частьнууд хомор. Тиимэһээ машина бүхэн «байхаялал» һанаха. Һүниндөөшье гэртэнь хонходожо, механигые дуудаха ушарнууд али олон болодог. Теэд Перфильев срэбэл, машина ябуулаагүйдөө бусахагүй.

Үнэндөө иимэ ажалтай хадань эдэ бүгэдые гайхахааршье бэшэ юм бэзэ. Теэд юундэ энэ хүн тухай бэшэгдэбэб гэхэдэ, тэрэ бэлигтэй уралан нарижуулагша байна. Энэ шанарынь предприятида ехэ туһатай.

Һая болотор агрегадта хартаабха эхэнэрнүүд гараараа абаашадаг байһан. Хүндэ носилкануудые даажа ядан үргэһэн тэдэниие харахадаа, Николай Евстрофьевич досоогоо аягүйрхэдэг, сэдьхэлээ-зободог байгаа. «Эдээнэй ажал хүнгэлбэлни, яатараа баярлаха һааб» гэһэн бодолдо абтадаг аад, һанаһанаа энэ зун бэелүүлэбэ.

Үнгэрэгшэ зунай нэгэ үдэр нүхэр Перфильев пилорамада дүтэ ошоод, жэбэрһэн мөөрнүүдые олоходоо, ехэ баясаа һэн. Тэдээнээ холбожо, дээрэнь түмэр кузов, тааруулба. Һүүлээрнь түмэр угольнигуудые холбожо гагнаад, склад соогуураа рельс табяа һэн. Һүүлдэнь мотоор ба редуктор табижа, түмэр тэргэеэ троссоор холбоо.

Эхэнэрнүүдэй ажал харахаяа склад соо ороходомни, тэрэ түмэр тэргэнь рельс дээгүүр хойшо урагшаа 30 метрэй зайда гүйжэ байгаа һэн. Кузов соонь 5 центнер хартаабха ороно. Ухаалан зохёоһон энэ тэргэнь предприятида ехэ туһа асараа. Ушарынь юуб гэхэдэ, ажалай бүтээсэ хэды дахин дээшэлжэ, 4 хүн эндэһээ сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда оруулагдаа бшуу.

Мүн Перфильев конвейернэ сушилкада механическа һагшуур зохёоһон юм. Урдань эндэ хэдэн эхэнэр гараараа хартаабха буйлуулжа, гараһан крахмалаа хатаадаг, һагшадаг байгаа. Ажалай бүтээсэ аали нобшо һэн. Мүнөө электродвигателиин хүсөөр хүдэлгэгдэдэг Перфильевэй зохёоһон барабан гарай ажал оньһожоруулжа, эндэһээ гурбан эхэнэрые сүлөө болгоо. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, бүхы хэһэн ажахыень мүнгэндэ оруулбал, түрэл предприятидаа ехэ мүнгэнэй ашаг олзо асарһан болохо байна.

Аажам намдуу урадхалтай, арад зондоо Амар-баабай гэлсүүлдэг үргэн мүрэнэй эрьедэ тэрэ үндыһэн намтартай. Тиимэһээ тэрэ тэнюун абари зантай, хүдэр урма зоригтой байжашье болоо. Арбан долоотойдоо мөөртэ тракторай жолоо бариһан. Имагтал тиимэһээ элдэб юумэ зохёоходоо, тааруулхадаа бэрхэшье байжа болоо. Юундэб гэхэдэ, мөөртэ тракторай үедэ «халуун шулуу долёоһон» хүн одоол түмэр түдэгэдэ шадамар хаш.

Дайнай урда сэрэгэй уялгата албанда татагдаһан байна. Баруун дайнай жэлнүүдтэ зүүн хилэ дээрэ алба хээ. Харин дүшэн табан оной августа соо сэрэгэй эхилхэһээ хоёр хоног урид тагнуулшан Перфильев бүлэг нүхэдтэйгөө һүниин харанхыгаар Уссури мүрэниие гаталжа, Манжуурай газар дээрэ ороһон байна. 30 модо хүрэтэр саашаа ябажа, тагнуулшад дайшалхы даабарияа амжалтатай дүүргээ.

Һүүлдэнь сэрэгшэдтэй хамта дайнай замаар ябажа, Илалтын үдэрые угталсаһан байна. «Шэн зоригой түлөө», «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэһэн медальнууд тэрэ үе сагые, залуу наһанайнь залиршагүй зам хододоо һануулдаг.

Арбан табан жэлэй саана Амарай эрьеһээ хани нүхэрэйнгөө нютаг — хадата Баргажан ерэһэн байна. Тэрэ гэһээр нэгэл газартаа механик ажалтай ябана. Заводынь тэрээндэ түрэл газар болонхой, коллективтээ хүндэтэй. Энэ жэлэй эхеэр «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа...

— Зай, битнай Баргажанай эрье ошохомни. Тэндэ уһа бүлэдэг насосни бии юм. Уһанай ерэсэ бага болоод байна. Зайтай мүльһэн насосойм хоолой руу оробо гээшэл аа гү, —гэжэ хэлээд гараба.

Эгсэ эрье руу бууһан гэшхүүрээр Николай Евстрофьевич түргэн буугаад, уһанай эрье тээшэ шамдуугаар алхалшоо һэн.

Иигэжэл жэлэй дүрбэн сагта туха сүлөөгүй ажалладаг хүн байна.

Н. ГАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Е. Перфильев ажалдаа.
И. КУЗНЕЦОВОЙ фото.

МНР-эй тогтоогдоhoop 50 жэлэй ойе угтуулан

Чимит-Рэгзэн **НАМЖИЛОВ**

ҮХЭ-БААТАРАЙ ОРОН

Иимэ гаршагтай суг...улбариие манай Буряадай номой хэблэл гаргаха гэжэ байна. Автор...торынь —поэт Ч-Р. Намжилов. ТАСС-ай корреспондентээр энэ орондо табан жэл хахад хүдэлһэн юм. Ном дотор ороһон хэдэн шүлэгүүдтэеэ манай уншагшадые танилсуулыт гэжэ тэрэниие гуйһан байнабди.

АЙЛАЙ ЭХИР ГУРБАН

Алас баруун аймагһаа ерэһэн
Айлай эхир гурбан басагад —
Наран гэрэл, Саран Гэрэл, Од
Гэрэл*)
Наартай зохидоор наадажа сэнгэнэд.
Сэлмэг үндэр тэнгэриин үнгэ
Сэнхир торгон дээлнүүдтэнь шэнгээ.
Эреэн алагаар һолонго татанхай
Энгэр, хамсыень гоёор шэмээгээ.
Хүгтэй хөөрхэйнүүд, нюдэндэ
урнханууд —
Хүл хөөрсэг бэе бэеэ намнана.
Агаарай онгосоор айлшалһан эжынь
Арай арайхан өөһэдыень илгана.
Эрдэм һургуулиин богоһо алхаад,
Энхэ мэндэ бусахал даа баран.
Эды золтойшуулай түрэһэн үлгы —
Энхэргэн хайратай Монгол орон.

*) Гурбан эхир хүүгэдэй түрэхэдэ, тэдэниие тусхай эмшэдэй харууһалга доро ...нислэл хотодо байлгадаг. Эхин һургуули дүүргэтэрынь бүхы гаргашыень гүрэн бэе дээрээ даажа абана.

САЙН-ШАНДЫН ОРШОНДО

Тооһоной үнгые
хэтэ заяандаа шэнгээһэн
Томошье, жэжэшье
боро сайбар гүбээнүүд.
Тойрон хүреэлээд
зүүдэеэ манан һажана.
Тэнгэри өөдэ
хүзүүгээ һунган шэртэнэм.
Тэрлиг соорхой
һэмжэн сагаан үүлэнүүд
Тэнсүүриеэ олоод
тогтоһон шэнгеэр һанжана.
Гобиин наран
хурса мянган һабагшаараа
Голынь нэбтэ
харбажа гараһан хадаа
Годын зэргэшье
һүүдэр газарта хүргэнэгүй.
Амилхада хүндэ.
Агаарта бүгшэм халуун.
Ашаатай тэмээн,
хүн зон, машинад һүндэлнэд
Ажамидаралай
агуу һудаһан тогтоногүй!

ТУЖЫН НАРҺАД ШУУЯНА

Юун тухай, нарһад,
нитэрээ шууянабта,
Нюунгүй сэхыень
намда хөөрэжэ үгыт.
Юун тухай ходол
дуугаа дууланабта,
Һуунгүй, эндээ зогсоод
шагнахалби, хэлыт.
Шанга тулалдаанай
утаа манан соогуур,
Аянга нэрьеэн,
һомоной эшхэрээн доогуур
Мянга мянган
дайшад эгээл эндэтнай
Аялга дуугаа
хэтэдээ хуряан үлэнхэй.
Багша Ленинэй
эльгээһэн улаан сэрэгшэд
Баатар жанжанай
партизануудтай хүсэ нэгэдэлэй.
Баяд, ноёд, харинн
бузагай дээрмэшэдые
Бахалуурдажа
энээ руутнай түреэ бэлэй.
Тэдэнэй аша гушанарынь,
мүнөө харана гүт,
Тэмсэлэй түүдэгые
дахяад һэргээн удхалнад.
Огторгой мэтэ
сэнхир нюдэтэй хүбүүд
Олон үнгын дээлтэй
дүүхэйнэрээр хатарнад.
Арадай хубисхалай
гэгээн элшэ гэрэлынь
Айл бүхэнэй
үүдэ, тоонооронь оронхой.
Агуу Москва,
Улаан-Баатартаяа хамта
Алас холын
ерээдүй руу зорихой.
Энээн тухай, нарһад,
нитэрээ шууяна гүт.
Нюунгүй сэхыень
намда хөөрэжэ үгыт.
Энээн тухай ходол
дуугаа дуулана гүт,
Һуунгүй, эндээ зогсоод
шагнахалби, хэлыт.

МОЛДАВИ арбан нэгэн союзна республика болон ороной областной 45 түбтэй агаарай линеэр холбоотой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: граждан авиацийн Молдавиин управлениин эрхим экипажуудай нэгэн (зүүн гарһаа) пилот Александр Чапало, ЯК-40 самолёдой экипажай командир Николай Болбочан болон бортмеханик Виктор Кривой.

ТАСС-ай фотохроннко.

ФЕРМЭ БҮХЭНДЭ ПОСТ

Хяагтын аймагай ажахынуудта һаалиин 31 фермэ тоологдоно. Мүнөө бүхы фермэнүүд дээрэ арадай хиналтын пост байгуулагданхай. Үбэлжэлгын үедэ тэдэнэр малай байра байдал, тэдэнэй ашаг шэмэ, тэжээлэй гаргаша, буйлуулга шалгажа байха уялгатай.

Һаяхан Мөөрөөшын совхозой Мөөрөөшын, Хилганатын һаалиин фермын дэргэдэхи арадай хиналтын постнууд (даагшадынь А. В. Гончаров, И. Ц. Юможапов) аймагай арадай хиналтын комитедэй түлөөлэгшэдтэй хамта малай үбэлжэлгын ямараар ябажа байһые шалгажа, ехэхэн дутуу дундануудые элирүүлбэ.

Һаалиин тус фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд үнеэдээ һайса эдеэлүүлнэгүй, силос ба концентрат мүнөөшье болотор үгтэнэгүй. Мөөрөөшын фермэдэ мал уһалха түхеэрэлгэнь тэһэ хүрэнхэй, тиимэһээ үнеэдынь саг болзортоо уһалагданагүй. Хилганатын фермынхидэй малаа уһалдаг гол үнн хада хүрэшэнхэй. Иимэ шалтагаануудһаа боложо хоёр фермын һаалишад үдэртөө үнеэн бүриһөө 1,5—2 литр һү һаана.

Мөөрөөшын совхозой фермэнүүдэй байра байдал эдэ үдэрнүүдтэ аймагай арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ харагдажа, шухала хэмжээнүүд абтаха.

К. БУРДУКОВСКИЙ,
Хяагтын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

НОМОЙ ТАГ

«ЭСТРАДЫН ЗОХЁОЛНУУД»

Иимэ гаршагтай ном һаяхан Буряадай номой хэблэлдэ гаража, номой магазинуудта оруулагдаба.

Хүдөөгэй уран һайханай коллективүүдэй зүжэг наадааха ...ходонь энэ ном хэрэглэгдэхэ байна. Юуб гэхэдэ, тус ... зүйлнүүд ороо. Нэгэ ...боридо эстрадын олон ...й зүжэг, шог ёгто расс..., уран шүлэг, богонихон ..., шэнэ дуунууд бии.

Буряадай АССР-эй арадай ... Николай Дамдиновай ...ельбекерэй нарһад доро» ... зүжэг һургуулиин уран ...һанай бүлгэмэйхидэй най...ан табихада, одоол таара... байна. Декабристнуудай ...ябуулгатай, тэдэнэй һайн ...ан хэрэгүүдтэй үхибүү... танилсуулхаһаа гадна, ...ар. орондоо халбэришэгүй ...тай байхые, үзэсхэлэнтэ ...байгаалияа гамнажа, сэг... һурахые тус зүжэг һа...на. Гэхэтэй хамта һур...иин үхибүүд ажабайдалта таарахагүй, гажа буруу ... элирүүлнэ.

...дна уран зохёолшод Б...ай Мунгоновой «Мүнгэн ...», Шираб-Сэнгэ Бадлуевай «Хүдөө нютагай хүбүүд», Гунга Чимитовэй «Шэнэ байдалай эхин», Цэдэн-Жап Жимбиевэй «Хэһээлтэ» гэжэ зүжэгүүд хүдөөгэй соёлшодые һонирхуулхал байха. Тус зүжэгүүд дотор хүдөө нютагай байдал, ажалша бэрхэ хүнүүдэй үдэр бүриин хэрэг, һанал бодол, абари зан, түхэл шэнжэ тодоор зураглан харуулагдана.

Поэдүүд Ц. Галсанов, Ц-Д. Дондокова, В. Намсараев, А. Бадаев болон Ц. Дондогой гэгшэдэй уран шүлэгүүд, баснинууд хабсаргагданхай. Согсолбориин шог ёгой бүлэгтэ П. Иванов, К. Ильин, Г. Дамбаев, Г. Дашабылов, М. Осодоев гэгшэдэй рассказ болон сценкэнүүд ороһон байна.

Композиторнууд Б. Цырендашиевай «Агуу баатар», Г. Дашапыловай «Балшар наһан», Н. Дамирановай «Нюдэнэй галхан», Ч. Павловай «Инаг дуранай домог» гэжэ шэнэ дуунууд хүдөөгэй хүгжэмшэдые, дуушадые һонирхуулхал байха. Дуунай текстые поэдүүд Ц-Б. Бадмаев, С. Ангабаев, В. Намсараев, В. Лубсанов гэгшэд зохёоһон юм.

«Эстрадын зохёолнууд» гэжэ ном хүдөөгэй уран һайханай ажал хүдэлмэридэ туһаламжа боложо үгэхэл байха. Республикын арадай уран бүтээлэй байшан репертуарай хуудаһануудые һара бүри гаргахаһаа гадна, тон иимэ номуудые жэл бүри гаргажа байха гэжэ найдагдана.

М. ОСОДОЕВ.
Манай корр.

АРАД ЗОНДО АЛБА ХЭЛГЭ—ТОН ХҮНДЭТЭЙ УЯЛГА

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин этигэмжэтэдэй IX съезд

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан совет арадай зохёон байгуулхы ажал хүдэлмэридэ эд хэрэглэгшэдэй кооперации эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй, үйлэдбэриин ажал ябуулгые хүгжөөн, тэрэ совет хүнүүдэй материальна ба соёлой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые бүрин хүсэдөөр хангаха, хото городуудай ба һуурин тосхонуудай хоорондохи экономическа харилсаа холбоо үргэдхэхэ арга олгоно.

СССР-эй Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин этигэмжэтэдэй IX съезд ноябриин 19-дэ Москвада, Кремлиин Ехэ ордон соо нээгдэбэ. 62 миллионһоо үлүү пайщигые нэгэдүүлдэг ниитэ ажахын энэ хүсэн түгэс эмхиие 1.700 шахуу делегат съезд дээрэ түлөөлнэ. Айлшад — дэлхэйн 53 ороной кооперативна эмхинүүдэй, уласхоорондын хоёр эмхиин түлөөлэгшэд съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Нүхэд **А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, И. В. Капитонов** гэгшэдэй президиумдэ ерэжэ һууxадань, съездын делегадууд ба айлшад хани халуунаар угтаба. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ **Г. Ф. Сизов**, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. П. Георгадзе**, СССР-эй Арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ **А. М. Школьников**, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша **Я. И. Кабков**, СССР-эй министрнүүд, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин ба хүдөө ажахын түрүү хүдэлмэрилэгшэд эдэнэртэй хамта президиумдэ һууба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое суглараагшад хүндэтэ президиумдэ нэгэн дуугаар һунгаа.

Зүблэхэ зүйл баталагдана:
1970—1973 онуудта Центросоюзай правлениин хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл;

Центросоюзай шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл;

Центросоюзай уставта, эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй, райпотребсоюзай, областной, хизаарай ба республиканска эд хэрэглэгшэдэй союзуудай жэшээтэ уставуудта хубилалтанууд, нэмэлтэнүүд;

Центросоюзай хүтэлбэрилхы органуудые һунгалга.

Центросоюзай правлениин түрүүлэгшэ **А. П. Климов** 1970—1973 онуудта Цетросоюзай правлениин хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет манай съездэ амаршалга эльгээгээ гэжэ А. П. Климов хэлээ. Бүхы совет кооператорнууд энэ амаршалгые урма баяртайгаар, сэдьхэлээ хүдэлэн угтаһан байна. Ороной экономическа ба ниитын байдалда, уласхоорондын кооперативна хүдэлөөндэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин ямар ехэ үүргэ дүүргэжэ байдагта энээн дотор үндэр сэгнэлтэ үгтөөд, ээлжээтэ зорилгонууд тодорхойлогдоо. Бидэ, совет кооператорнууд, энэ үндэр сэгнэлтээрнь омогорхон баясабабди. Съездэ эльгээгдэһэн амаршалга хадаа бидэнэй ажал ябуулгын дайшалхы программа болоно гэжэ тоолонобди.

СССР-эй Эд хэрэглэгшэдэй кооперации 117 миллион хүниие гэхэ гү, али ороной арад зоной хахадыень худалдаа наймаанай талаар хангана, хүдөө ажахын продуктнуудай, түүхэй эдүүдэй 60 гаран зүйлыень бэлдэнэ, гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Байгша ондо эд бараа худалдалгын эрьесэ 57 миллиард шахуу түхэригтэ хүрэжэ, 1970 онойхиһоо 28,6 процентээр дээшэлхэ байна. Гадна, хото городуудта, хүдэлмэришэнэй тосхонуудта 1,5 миллиард түхэригэй хүдөө ажахын продукци худалдагдаха юм.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдээр тодорхойлогдоһоной ёһоор, хүдөө нютагуудта, хото городуудайхида орходоо, худалдаа наймаан һураггүй түргөөр хүгжэнэ. Кооперативна эд бараанай эрьесын түхэл шэнжэ нилээд хубилаа. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо эдеэ хоолой зүйлнүүд — 23,5 процентээр, ондоо эд бараа худалдалга 33,2 процентээр дээшэлхэ байна. Хүдөө нютагуудта соёлой-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэлэй эд бараа худалдалга нилээд үргэдхэгдөө. Мүнөө хүдөөгэй олон магазинай эд бараанай ассортиментнь хото городуудайхиһаа дутуугүй болоо.

Кооперациин бэлэдхэлэй, үйлэдбэриин ажал ябуулга үргэдхэгдэһэн байна. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын продукци худалдан абалгын хэмжээн 7,6 миллиард түхэригтэ хүрэхэ юм.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо промышленна продукци худалдаха түсэб дүүргэгдэжэ байна. Түсэбһөө гадуур 780 миллион түхэригэй эд бараан үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаха.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хангалтама хилээмээр хүн зониие хангаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар 1970—1973 онуудта 55 мянган тонно талхан, 150 мянган тонно түлишэ алмагдаа.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин мүнгэн һан дээшэлһэн байна. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 11,7 миллиард түхэригэй ашаг олзо ороо гэхэ гү, али 1970 онойхитой сасуулбал, 34 процентээр дээшэлээ.

Удаа тээнь элидхэлшэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин шиидхэхэ ёһотой зорилгонууд тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ. Арбадахи түсэбтэ табан жэл хадаа нэн түрүүн эд бараанай эрхим шанарай табан жэл, арад зоной ажабайдал саашадань һайжаруулхын аша туһада эдлэл хэрэгсэл бүри ехээр гаргалгын табан жэл болохо ёһотой гэжэ Леонид Ильич Брежнев Кишинёвто болоһон һайндэртэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ һэн.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй һүүлээр колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын үйлэдбэри эрид дээшэлһэн, хүдөөгэй ажалшадай байдал һайжарһан, хото городуудай ба хүдөө тосхонуудай хоорондохи илгаа бага болоһон байна. Тиимэһээ мүнөө кооперативна худалдаа наймаанай урда бүри ехэ эрилтэнүүд табигдана.

Худалдаа наймаанай материально-техническэ үндэһэ һуурие хүгжөөхэ, худалдаа наймаанай технологиие һайжаруулха шухала. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Худалдаа наймаае, тэрэниие техническэ талаарнь хангалгые һайжаруулха талаар зарим хэмжээнүүд тухай» тогтоолые дүүргэн, эд хэрэглэгшэдэй союзууд худалдаа наймаае нилээд үргэдхэһэн байна. Универмагуудай худалдаа наймаанай талмай 44 процентээр үргэдхэгдөө. Хүн зониие хангалгын шэнэ зүйнүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ.

Гэбэшье РСФСР-эй Хара хүрьһэгүй зонодо, ороной баруун-хойто хубида, Алас-Дурна зүгтэ худалдаа наймаанай хэрэг үшөөл хангалтагүй байһаар. Эгээл иимэһээ ерэхэ жэлдэ эндэ барилгын хэмжээ 25 процентээр үргэдхэхөөр хараалагдана.

Хүдөөгэй ажалшадай байдал һайжаруулха хэрэгтэ гол анхарал хандуулагдана гээд элидхэлшэ тэмдэглээ. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо кооперативна эмхинүүд столовонуудые, ресторануудые, кафенүүдые түсэбэй ёһоор 415 мянган хүнэй һууриин орондо, 544 мянгаар олошоруулһан байна. Ниитын эдеэ хоолой предприятинууд даабаряа үшөөл хангалтагүйгөөр дүүргэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй турша соо хүтэлбэрилгын экономическа арга онолнууд эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгдэһэн байна гэжэ А. П. Климов саашадаа тэмдэглээ.

Тоосоото үе соо худалдаа наймаанда — 20,4, промышленностьда — 21,3, барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 23,5 процентээр дээшэлһэн байна.

Центросоюз уласхоорондын эмхинүүдтэй бата холбоо барисаатай юм. Мүнөө Центросоюз 38 ороной кооперативна эмхинүүдтэй, фирмэнүүдтэй худалдаа наймаа хэнэ. Социалис оронуудай кооперативна эмхинүүдтэй худалдаа наймаан илангаяа амжалтатайгаар хүгжэнэ.

Совет кооператорнууд зорилгонуудаа дүүргэхын тула хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа гамнахагүй юм гэжэ А. П. Климов съездын делегадуудай, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин бүхы гэшүүдэй, хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэһөө Коммунис партиин Центральна Комитедые, Совет правительствые найдуулба.

Комиссиин түрүүлэгшэ **Л. М. Омельченко** Центросоюзай шалгалтын комиссиин хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хээ.

Удаань элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Съезд ноябриин 20-до хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

(ТАСС).

Газетэ ба уншагшад

ҺАНАМЖА, ДУРАДХАЛНУУДЫЕТНАЙ ХҮЛЕЭНЭБДИ

Уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхал, зүбшэл мэдэжэ абахын, уншагшадтаяа нягта холбоо барисаатай байхын тула газетын редакцинууд тэдэнэртээ анкетээр хандадаг заншалтай.

Анкетын хэдэн мүр... Уншагшадай гараар, хүхэ, хара, улаан, ногоон бэхээр, карандашааршье бэшэгдэһэн үгэнүүд. «Тиимэ, иимэ», «Үгы», «Һонирхомоор», «Тиимэ һаа, һайн бэлэй» гэһэн харюунууд.

Хүндэтэ нүхэд! Ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудта захил манай республикын нютаг бүхэндэ түгэсэжэ байна. Газетэ захяадүй байһан хүнүүдэй яараха сагынь ерээ. Энээнтэй дашарамдуулан, манай «Буряад үнэн» газетын редакци ерэхэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин түсэбэй гол асуудалнуудые хараалжа байна. Тиимэһээ олон мянган уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхалнуудые мэдэжэ абаха хүсэлэнтэйбди.

Олон янзын анкетэнүүд. Олон янзын мэргэжэлтэй, наһатай, залуушье, бүри гүлмэр, эдиршье хүнүүд—эдэнэр бултадаа манай уншагшад. 1973 ондо манай дурадхаһан анкетэдэ нилээд олон уншагшад харюунуудаа эльгээгээ һэн. Жэшээлхэдэ, Хурамхаанай аймагай Арһатын дунда һургуулиин багша Василий Мункоевич Буянтуев һонирхолтой дурадхалнуудаа бидэндэ эльгээгээ бэлэй. Тиихэдэ Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо Цокто Номтоевич Номтоев ород ба буряад хэлэ һургуулида зааха тухай материалнуудые манай газетын хуудаһан дээрэ уншаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Мүн Түнхэнэй аймагай багша Софья Доржиевна Сотникова һонирхолтой дурадхалнуудые оруулаа, зарим дутуу дунданууднемнай заажа үгөө.

Хүндэтэ уншагшад! Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы дүрбэдэхи жэл дүүрэхэ дүтэлжэ байна.

Гараха 1975 ондо манай хэхэ хүдэлмэриин түсэбтэ таанад, уншагшад, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые олоор оруулха байхат гэжэ найданабди. Танай дурадхал, һанамжанууд бидэндэ ехэ үнэтэй.

Мүнөө танай анхаралда хэдэн асуудал табинабди. Тэдэниие уншаад, асуудал бүхэндэ харюусахыетнай гуйнабди. Харюутай анкетээ конвертдэ хээд, редакцида эльгээгыт.

1. «Буряад үнэниие» хэзээнһээ уншанабта? Та өөрөө манай газетые захина гүт? 1975 ондо захил хээ гүт?

2. Байгша ондо «Буряад үнэндэ» толилогдоһон ямар материалнуудые илангаяа һонирхон уншаабта?

3. Ямар асуудалаар, ямар удхатай материалнуудые «Буряад үнэн» дээрэ уншаха хүсэлэнтэйбта?

4. Манай газетэ танда туһална гү (ямар асуудалнуудта харюунуудые олонобта, шэнэ, өөртөө туһатай юу абанат, газетэдэ толилогдоһон ямар материалнуудые ажал хүдэлмэридөө хэрэглэнэт)?

5. Газетэдэ гарадаг тусхай хуудаһанууд («Хонхо», «Толи», «Эрдэм бэлиг — эрхим баян», «Саяан Витим хүртэр», «Эрдэм, техникын эди шэди» гэхэ мэтэ), газетын шэмэглэл, фото-зурагууд тухай ямар һанамжа, дурадхалнуудтай байнат?

6. Өөһэдынгөө мэргэжэл, һуралсал, наһан тухай тобшохоноор бэшээрэйт. Фамили, адресаашье бэшэхэдэтнай болохо.

Харюунуудаа иимэ адресаар эльгээгты: 670 000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, редакция газеты «Буряад үнэн».

МЭРГЭЖЭЛ ҺУРГУУЛИҺАА ЭХИТЭЙ

Хорин жэлэй саана манай республикада тусхай һургуули эмхидхэгдэһэн юм. РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет 1954 оной январиин 13-да шиидхэбэри гаргажа, тэрэ шиидхэбэриин ёһоор Загарайн аймагай Асагадай хүүгэдэй байшангые тусхай һургуули болгохо гэһэн тогтоол манай республикын Министрнүүдэй Совет 1954 оной августын 10-да баталжа абаһан байна. Тус һургуули тэндээ арбан табан жэл хүдэлөөд, 1969 оной нажар Улаан-Үдэ хото зөөжэ ерэһэн юм. Тиигэжэ 1969-70 онуудай һуралсалай жэлые шэнэ байшан соо эхилһэн түүхэтэй. Түрүүшын жэлдэ зуун үхибүүд һуралсажа эхилһэн юм. Һураха дуратайшуул олон байгаа. Һургуулиин байшан бага байжа, зуунһаа дээшэ хүниие абаха аргагүй байгаа.

Сэхыень хэлэхэдэ, бэрхэшээлнүүд али олон дайралдагша бэлэй. Тэдэниие дурдаадшье яалай. Хорин жэлэй туршада нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Арадай гэгээрэлэй эмхинүүд, мүн түрэлхид манай һургуулиар һонирходог, анхаралаа хандуулдаг болоо. Һуралсалай болон материальна үндэһэн мэдэхээр һайжараа. Жэшээнь, 1973-74 онуудай һуралсалай жэл нилээд урагшатай түгэсхэгдөө бэлэй. Нэгэ класста хоёрдохи жэлээ һурахаар үлөөгдэһэн нэгэшье үхибүүн байгаагүй. Энэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Һургуулиин багшанар бүхы эрдэм бэлигээ зорюулжа, тусхай бэлэдхэлдэ гол анхаралаа хандуулна. Тиихэдэ психологиин асуудал шухала һуури эзэлнэ. Хүмүүжүүлгын талаар гээгдэнги ябаһан үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэ гэһэн хоёр гол асуудалые зүб шэглэлтэйгээр шиидхэнэ. Ажал хэхэ дадалтай, али нэгэ мэргэжэлтэй болгохые оролдонобди.

Хүмүүжүүлгын талаар гээгдэнги үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөшье дайралдаһаар. Эрхүүгэй багшанарай институтэй дефектологиин кафедра горитой туһаламжа үзүүлнэ. Һүүлэй табан жэлэй хугасаада тус кафедра республикын тусхай һургуулинуудай багшанарай семинар хоёр дахин үнгэргэһэн байна. Эрдэмтэд хэшээлнүүдтэ орожо, аргагүй туһатай шэнжэлэл хэһэн, зүбшэл заабари үгэһэн юм. Үхибүүдые яажа тусхай һургуулида шэлэжэ абахаб гэһэн асуудалаар медико-педагогическа комиссиин гэшүүдтэй хэшээл үнгэргэһэн, мүн түрэлхидтэ зүбшэл заабари үгэһэн байна. Тус институтэй туһаламжа иигээд лэ дүүрэдэггүй. Дефектологиин кафедрые даагша доцент В. А. Пермякова, эрдэмтэд Л. Д. Коростылёва, М. С. Соловьева, В. А. Зуева гэгшэд бидэнэртэ саг үргэлжэ туһалжа байдаг.

Нэгэдэхи тусхай интернат һургуулида мүнөө арба нэгэн класс бии. 1—8-дахи классуудта 198 хүн һурана. Үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэһээ гадна, тэдэнэй бэе тамирые һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Энэ харюусалгатай ажалые дүй дүршэлтэй врач-психоневролог Г. А. Аржикова ударидан ябуулна. Һургуулимнай хажууда хүүгэдэй поликлиникэ, больница оршодог. Тэндэхи врачнууд үхибүүдые саг үргэлжэ шалгажа, хэрэгтэй сагтань туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ багшанар бүхы бэлиг шадабаряа зорюулна. Жэшээнь, Н. А. Балурова, А. К. Черепанова, Е. Е. Долбеева, М. И. Карпова, А. З. Малтугуева, С. Д. Гармаева, Д. Д. Замураев, Н. В. Гармаева, В. М. Сандакова, С. Д. Трубачеева болон бусад багшанарай эдэбхи үүсхэлые, амжалтые онсо тэмдэглэмээр. Хүүгэдые хүмүүжүүлхэ талаар элдэб олон арга боломжонуудые хэрэглэнэ. Түрэлхидэй суглаа саг үргэлжэ зарлажа, зарим асуудалнуудые хамта шиидхэнэбди. Түрэлхид һургуулиин хэрэгтэ халуун анхаралаа хандуулжа, шадал зэргээрээ хамһалсана. Энэ талаар түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Темниковагай эдэбхи үүсхэлые һайшаамаар.

Хүүгэдые ажал хүүлэжэ һургаха, ажал хэхэ дуратай болгохо! Энэ асуудал гол зорилгомнай болоно. Үхибүүд дүрбэдэхи класһаа ажал хэжэ эхилнэ гэхэ гү, ажал хүдэлмэриин али олон ёһо гуримуудтай танилсажа эхилнэ. Слесарна, оёдолой, модо дархалалгын мастерскойнууд бии. Эндээ үхибүүд ажалай хэшээл гаража, ерээдүй мэргэжэлтэйгээ бүри дүтөөр танилсана. Слесарь, оёдолшон, модошо дархан! Яахын аргагүй хэрэгтэй мэргэжэлнүүд ха юм. Һайса бодомжолоод үзэхэдэмнай, энэнь үшөөшье бага шэнги һанагдаа. Тиимэһээ мэргэжэлынь шэнэдхэхэ гэжэ шиидээбди. Ганса оёдолшониие бэлдэхэ бэшэ, харин хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангаха талаар олон мэргэжэл шудалха болоно. Тиигэжэ слесарь-автозаһабарилагша, модо болбосоруулха комбинатда хүдэлхэ эрхэтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ зорилго табинхайбди.

Энэ жэлэй зун ахамад классай һурагшад Буряадай модо болбосоруулгын комбинадта, хэлхеэ холбооной управлениин автобазада, оёдолой нэгэдэлдэ хүдэлжэ ерэһэн. Эрхим һайн сэгнэлтэ абаһан байна. Үхибүүдые хүдэлмэришэдэй дунда практика хүүлэжэ, ажалай дадалтай болгохо гээшэ тон туһатай. Неделиин нэгэ удэрые практикада үгэнэбди. Даажа абаһан юумэндэ үхибүүд харюусалгатайгаар хандажа, саг болзортонь һайн шанартайгаар хэхые оролдоно. Һайниинь гэхэдэ, [illegible] жуудань дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэн гэхэ гү, али ёһотой бэрхэ мэргэжэлтэ [illegible] до байлсажа, зүбшэл үгэнэ.

Манай һургуули дүүргэһэн үхибүүд мүнөө Улаан-Үдэ хотын олонхи предприятинуудта хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда сантехник, тракторист, модошо дархан, [illegible] луушан, оёдолшон, автомашинын жолоошон болон бусад мэргэжэлтэй хүбүүд, басагад ябахал даа.

Д. ХАЛТАГАРОВ,
1-дэхи тусхай интернат һургуулиин багша.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЖЭЛ БҮРИ — ШЭНЭ БАЙШАН

Сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй уялга, зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула, тэдэниие һайн байра байдалтай болгохо гээшэ тон шухала. Тиимэһээ Зэдын аймагта энэ асуудалда ехэхэн анхарал табигдана. Һүүлэй үедэ аймаг соо жэл бүри сомсельпоссоведүүдтэ нэгэ шэнэ байшан баригдана.

Хоёр жэлэй урда тээ Зэдэ тосхоной поселково Совет шэнэ байшантай болоо һэн. Үнгэрөөшэ жэл Петропавловкын сельскэ Совет хоёр дабхар байрада ороо. Шэнэ байшандань сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын, секретариин таһалганууд, суглаа болон заседани үнгэргэхэ, гэрлэлгэ тэмдэглэхэ зал, хүүгэдэй болон депутадуудай комнато бии.

Мүнөө жэл Оёор тосхондо Каландаришвилиин сомоной Соведтэ шэнэ байшан баригдаад, ашаглалгада үгтэхөөр ойртоод байна. Тэндэнь сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын, секретариин таһалгануудһаа гадна, милициин участогай инспекциин кабинет, хүдөөгэй библиотекэ байха.

И. САНЖИЕВ.
Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь.

ОЛЗО ЕХЭТЭЙ АЖАХЫ

Баргажанай ой тайга булга, хэрмэ, гүрөөһэ, бугаар ба бусадшье ангуудаар баян гээд мэдээжэ. Зүгөөр Баргажанай коопзверопромхозой хүдэлмэри тухай мэдэхэ зон үсөөн ха. Эндэ үнэгэ үсхэбэрилдэг фермэ бии юм. Үшөө 1956 ондо 99 халтар үнэгэн асарагдаһан бэлэй.

1974 ондо ан үсхэбэрилдэг фермэдэ 560 эхэ үнэгэд бии байгаа. Тэдээнһээ 1880 гүлгэ абахаар хараалһан юм. Үнэн дээрээ 2.042 гүлгэн түлжүүлэгдэжэ, түсэбөө 100,8 процент дүүргэһэн байна. Фермын коллективэй эршэтэй ажалаар иимэ амжалта туйлагдаа. Тус фермэдэ эрхим ажалаараа суурхагшад олон юм. Лидия Яковлева тэдэнэй тоодо оролсоно. Тэрэ 17 жэл соо таһалгаряагүй ажаллаха үедөө 1.550 үнэгэ түлжүүлһэн юм.

Гэхэтэй хамта, тус фермын коллектив үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, хойто зүгэй сайбар үнэгэ үсхэбэрилдэг болоо. Тус коллектив 1975 ондо сайбар үнэгэнэй 1.000 арһа гүрэндэ тушааха зорилготой.

Д. ГЫРГЕНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ГРУЗИИН ССР-эй Ахметскэ районой Алванска совхозой хоёр отара хонид далайн нюрууһаа 2.000 метр үндэртэ оршодог альпийска нугада майһаа ноябрь болотор адуулагдадаг. Энээ руу эдеэ хоол, медикаментнүүдые гансал вертолёдоор асардаг, хониной нооһо, сыр эндэһээ абаашадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ бэлшээри бэдэржэ ябаһан хонишод.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ НОМОЙ ҺАЙНДЭР

Венгриин Арадай Республикын ниислэл Будапешт хотын номой магазинуудта эдэ үдэрнүүдтэ хүн зон олон байба. Гоё һайханаар бэшэгдэжэ, магазинуудай витринэнүүдтэ табигдаһан плакадууд номдо дуратайшуулые совет номой һайндэртэ уряална. Будапештын М. Горькиин нэрэмжэтэ номой эгээл томо магазинда табигдаһан совет литературын выставкые баяр ёһололой оршон байдалда нээлгэ энэ һайндэрэй эхи табиһан байгаа.

Совет номдо дуратайшуул Венгридэ жэлһээ жэлдэ олошоржо байна. Илангаяа политическэ номууд ехээр тарадаг. В. И. Ленинэй зохёолнуудай 1945 онһоо хойшо Венгридэ 206 дахин хэблэгдэжэ, 3.800 мянган хэһэгээр гаргагдаһан ушар политическэ номой ехээр тарадаг байһанай эли гэршэ болоно бшуу. «КПСС-эй болон Совет гүрэнэй гадаадын политика тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй статья ба хэлэһэн үгэнүүдэй суглуулбари Венгриин олониитэ ехэ анхаралтайгаар угтаһан юм. Тус суглуулбари политическэ номой хэблэлээр барлагдан гаргагдаһан юм.

Совет уран һайханай номуудые Венгриин уншагшад баһал ехэ дуратайгаар хүлеэн абадаг болонхой. А. Чехов, Н. Гоголь, К. Паустовский, А. Гайдар, В. Катаев болон бусад совет уран зохёолшодой номууд оршуулагдажа, гоё һайханаар шэмэглэгдэжэ хэблэгдэнэ.

— Совет номой һайндэр хадаа манай ороной соёлой ажабайдалда айхабтар ехэ удхатай шанартай ушар болоно, — гээд ном тараалгаар гүрэнэй управлениин директор Андраш Палош хэлэнэ.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон-телеграф-радио

УЛААН-БААТАР

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЕРЭХЫЕ МОНГОЛ ОРОН ХҮЛЕЭНЭ

ТАСС

МНРП-гэй III съездын ба МНР-эй байгуулагдаһаар табин жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярнуудта хабаадахын тулада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй совет партийно-правительственна делегациин ерэлгые ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэхые арадай Монголой ажалшад эрмэлзэнэ.

«Монгол ба совет арадуудай аха дүүгэй бата бэхи холбоо барисаанай үндэһэ һууриин дэлхэйн пролетаринадай сэсэ мэргэн багша В. И. Ленин, Монголой революциин агууехэ вождь Д. Сүхэ-Баатар табиһан юм, — гээд 1921 оной арадай революциин ветеран, Ленинэй ба Сүхэ-Баатарай орденуудай кавалер П. Тогтох хэлэнэ. — Манай аха дүүгэй холбоо барисаан амгалан байгуулалтын үедэшье, МНР болон СССР-тэ эсэргүү империалис эзэрхэг түрэмхэй ябуулгатай тэмсэлэй шэрүүн шанга жэлнүүдтэ шалгалта барижа гараа».

Монгол-совет хани барисаанай түүхэдэ олон гайхамшаг хуудаһанууд алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй гээд «Үнэн» газетын түрүү бэшэг соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Революционно Монголой ба Совет России хоорондо хани ёһоной харилсаа тогтоохо тухай хэлсээн бүри 1921 ондо баталагдаа һэн. Энэ хадаа гүрэнүүдэй хоорондохи шэнэ түхэлэй харилсаануудые байгуулгаар дэлхэй дээрэхи түрүүшын үльгэр жэшээ, ехэ ба бага арадуудай хоорондо тогтоогдохо хани барисаанай ба харилсаа холбооной ленинскэ гол ёһонуудай бодото бэелэл болоно.

Харилсан туһалалсалга тухай МНР СССР хоёрой хоорондо 1936 ондо баталагдаһан мэдээжэ протокол. Хани барисаан, харилсан туһалалсалга тухай 1946 оной договор ба хоёр ороной хоорондохи экономическа ба соёлой харилсаа холбоон тухай хэлсээн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь түрүүтэй совет партийно-правительственна делегациин МНР-тэ ерэхэ үедэ Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай МНР-эй ба СССР-эй хоорондо 1966 ондо баталагдаһан договор манай оронуудай хоорондо баталагдаһан түрүүшын хэлсээе шэнэ удхатай болгон гүнзэгырүүлээ. Эдэ бүгэдэ манай оронуудай хани барисаанай нангин ба һайн һайхан сэдьхэлтэй байһыень гэршэлэн харуулна гээд «Үнэн» онсолон тэмдэглэнэ.

США. «Юнайтед парсел сервис» гэжэ компаниин 4.300 хүдэлмэришэд Нью-Йоркдо буһалгаа хэжэ үргэлжэлһөөр. Энэ буһалгаан эхилһээр хоёр һара болоо. Хэдэн зуугаад хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргаха гэһэн компаниин эзэдэй шиидхэбэриие буһалгаашад буруушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: буһалгаашад.

ТАСС-ай фотохронико.

НАЙРОБИ

Кооператорнуудай холбоон хүгжэнэ

ТАСС

Эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй түбэй холбоон совет арадай байдал һайжаруулха хэрэгтэ горитой туһа хүргөө. Энэ баялиг дүй дүршэлые манай Кенидэ хэрэглэхые бидэнэр хүсэнэбди. Энээн тухай Кениин кооперативуудай национальна федерациин президент Г. Куньюа Найробиин энэ ниитын эмхиин штаб-квартирада үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлһэн байна. Москвада нээгдэхэеэ байһан СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперацинуудай этигэмжэтэдэй юһэдэхи съездын хүдэлмэридэ федерациин делегаци хабаадаха гээд тэрэ мэдээсээ.

600 мянга гаран хүниие нэгэдүүлдэг Кениин кооперативуудай национальна федерациин ба Центросоюзай хоорондо һайн харилсаан тогтонхой гээд Г. Куньюа онсолон тэмдэглээ.

КАИР

Женевэдэхи конференци тухай Египедэй министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүг тушаа Женевэдэ амгалан ёһоор конференци зарлаха шухала гэжэ Египет тоолоно, бэрхэшээлые усадхалгатай холбоотой дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэдэ гансахан лэ таарамжатай хуралдаан болоно гэжэ тус конференциие тоолоно гээд АРЕ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахми «Роз эль-Юсеф» гэжэ недели бүридэ гарадаг хэблэлдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлһэн байна.

Саашадаа хэгдэхэ бүхы дипломатическа ябуулгануудта Египет иимэ хараа бодол баримталха гээд министр тэмдэглээ. Женевэдэхи конференциие һэргээлгые унжагайруулха гэжэ Израиль һэдэнэ, арабууд хэлсээ хэхые зүбшөөнэгүй гэһэн хэбэртэйгээр идхалгануудые хэхэдээ, Тель-Авив Женевскэ конференциһээ зайсахые, буу зэбсэг нэмэжэ абахын ба мүнгэ зөөри шэнээр униһаар абахын тулада Дүтын Зүүн зүгтэхи оршон байдал шахардуу шанга зандань үлөөхые өөрөө хүсэнэ.

ВАШИНГТОН

Конгрессто США-гай президентын эльгээһэн бэшэг

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд конгрессто бэшэг эльгээжэ, правительствын табиһан хуулиин проектнүүдые түргэнөөр баталхыень тэрэниие уряалаа.

Худалдаа наймаа шэнэдхэн хубилгаха тухай хуулиин проектые түргэнөөр баталан абаха шухала гэжэ президент бэшэг соогоо заана. Энэ хадаа американ экономикодо угаа шухала удха шанартай гээд тэрэ тэмдэглэһэн байна. США-гай худалдаа наймаанай бусад партнернуудта олгогдодог шэнгээр худалдаа наймаа эрхилхэ һайн арга Советскэ Союзда олгохо гэжэ энэ хуулиин проектын статьягай нэгэн хараална.

Уласхоорондын дэлгүүр дээрэ Холбоото Штадуудай бата һуури эзэлһэн зандаа үлэхын тула экспортно-импортнэ банкын ажал ябуулга тухай хуулиин проектые конгрессэй баталхань угаа шухала болоно гээд бэшэг соо хэлэгдэнхэй. Дотоодын байдал тухай хуулинуудай талаар экономическа асуудалнуудта түрүүшын ээлжээнэй анхарал хандуулагдаха ёһотой гээд президент заана. Юуб гэхэдэ, юумэнэй сэн хүндэржэ, үйлэдбэри хорожо, хүдэлмэригүйшүүл олошоржо байна бшуу. Мүнгэнэй сэнгэй уналгатай тэмсэхэ гол аргануудай нэгэн гэхэдэ, Федеральна правительствын гаргашанууд хороогдохо ёһотой гээд Дж. Форд онсолон тэмдэглэнэ. Федеральна гаргашануудые хороолго хамагай түрүүндэ дотоодын социальна программада нүлөөлхэ гэжэ президентын бэшэг гэршэлжэ үгэнэ.

Алмалта хэхэ политика сэрэгэй гаргашануудта хамаадахагүй гэжэ бэшэгһээ элеэр харагдана. Индиин океан соохи Диего-гарсиягай американ далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй баазануудые үргэдхэлгэдэ мүнгэ һомолхые конгрессые президент гуйһан байна.

ТОКИО

Урда Корейн олониитын эрилтэ

ТАСС

Урда Корейн Национальна суглаанай оппозиционно депутадууд Сеулда демонстраци үнгэргэжэ, шэнэ конституци баталан абаха эрилтэ хэһэн байна. Сеулһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, полициинхид демонстрантнуудта добтолоод, зарим нэгэн депутадуудые полициин машинанууд соо түлхин оруулжа абаашаһан байха юм.

Шэнэ демократическа парти — Урда Корейдэхи гол оппозиционно хүсэн мүнөөнэй «конституцида» эсэргүүсэлтын тэмдэг болгон Урда Корейн парламентын хүдэлмэриие һаатуулха гэһэн шиидхэбэри гаргаа. Тэрэнэй түрүүлэгшэ Ким Ен Сан Сеулда пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин хараалһан шэнэ конституциин проектые найруулан хэлэһэн байна. Энэ хадаа, тусхайлбал, президентын засагые хизаарлаха, арадай бүри эрхэтэй байха гол ёһонуудые тогтоохо, ажалшадай шухала эрхые найдамтайгаар сахиха, политическэ партинуудые тарааха эрхэтэй конституционно комиссиие усадхаха гэжэ хараална.

Зонхилогшо Пак Чжень Хи гэгшын 1972 ондо тогтооһон «конституци» үнэндөө Урда Корейдэ онсо байдал тогтооһон, хүн зоной гол эрхэ сүлөөе хаһаһан байха юм. Энэ конституци «президентдэ» хизаарлашагүй засаг олгоһон байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда «Олониитэдэ мэдээсэл» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөнэй туужа бэшэг» — суглуулбари. Эд хэрэглэлэй кооперациин түлөөлэгшэдэй IX съезд тухай ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда «Мэргэжэлээр түйлагдаһан амжалта» — Н. Ефимовой статья. «Гомдолойнгоо дэб тэр үгыт» — шалгалтын бригадын материал. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда «Поэт Николай Дамдинов» — В. Найдаковой статья. «Уншагшадай анхаралда» — Л. Мартыновагай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда Элдэб һониной суглуулбари. Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй шиидхэбэри.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Угалзанууд» (үнгэтэ). 20.00—20.10 — Забһарлалга. 20.10 — «Социалис Монгол» — АПН-эй ба Монголой телевидениин буулгаһан документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.50 — Телевизионно һонин (буряадаар). 21.10 — «Мал ажал—габьятай ажал». 21.40 — Телевизионно һонин. 22.00 — «Ищу человека» — уран һайханай фильм.

«Орбита». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республикымнай үүлэтэйшэг байна. Зарим газарта саһан орохо бордоһолхо. Баруун тэ[…] секундын 5—10, Байгал ш[…]дар үдэшэлэн тэсэшэ 10—15 метр хүсэтэйгөөр һалхил[…] 5—10 градус. Байгал ш[…]дар — 0—5, хойто аймаг[…]даар 10—15 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 16—18, үдэртөө 6—8 градус хүйтэн болохо.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партком колхозойнгоо хүгжэлбэрилэгшэдэй нэгэн байһан коммунист

Дамдин Самьяевич ЦОКТОЕВОЙ

наһа бараһан ушараар гэр бүлынхидтэнь, түрэл хидтэнь гүнзэгы шаналлалаа мэдүүлнэ.